

TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI

Ödemeler Dengesi Raporu

2011- I

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

İdare Merkezi

İstiklâl Cad. 10 Ulus, 06100 Ankara, Türkiye

Editörler

Ahmet Adnan EKEN, Adnan.Eken@tcmb.gov.tr

Gülbin ŞAHİNBEYOĞLU, Gulbin.Sahinbeyoglu@tcmb.gov.tr

Hazırlayanlar

Mustafa Faruk AYDIN, Faruk.Aydin@tcmb.gov.tr

Barış BABAOĞLU, Baris.Babaoglu@tcmb.gov.tr

Fazilet ÇAVUŞOĞLU, Fazilet.Aydos@tcmb.gov.tr

Serdar ERKİLİÇ, Serdar.Erkilic@tcmb.gov.tr

Osman Çağatay MUTLU, Cagatay.Mutlu@tcmb.gov.tr

Burcu ÜLKÜR, Burcu.Ulkur@tcmb.gov.tr

Nursel YAVUZARSLAN, Nursel.Yavuzarslan@tcmb.gov.tr

İÇİNDEKİLER

ÖZET	02
1. CARİ İŞLEMLER HESABI	05
1.1. Mal İhracatı	05
1.2. Mal İthalatı	07
1.3. Küresel Konum	08
1.4. Dış Ticaret Hadleri	09
1.5. Hizmetler Hesabı	09
1.6. Gelir Hesabı	10
1.7. Cari Transferler	10
2. SERMAYE VE FİNANS HESAPLARI	14
2.1. Doğrudan Yatırımlar	15
2.2. Portföy Yatırımları	18
2.3. Krediler ve Mevduat	19
3. ULUSLARARASI YATIRIM POZİSYONU	25
3.1. Varlıklar	25
3.2. Yükümlülükler	28
4. EK TABLOLAR	30

KUTULAR

Kutu 1. Kuzey Afrika'da Ortaya Çıkan Gelişmelerin Sektör Bazında Türkiye'nin Dış Ticarefine Yansımaları	11
Kutu 2. Körfez Ülkelerinde Ortaya Çıkan Gelişmelerin Ödemeler Dengesi Finans Hesapları Üzerindeki Etkisi	16
Kutu 3. Bilanço Dışı Yabancı Para Net Genel Pozisyonu Çerçevesinde Swap İşlemlerinin Ödemeler Dengesi İstatistiklerine Kaydı	22
Kutu 4. Uluslararası Rezervler ve Kısa Vadeli Dış Borçlar	26

ÖZET

Krizden çıkış sürecinde iç ve dış talebin toparlanma hızlarındaki ayrışmanın 2011 yılının ilk çeyreğinde daha belirgin hale geldiği görülmektedir. Nitekim, bu dönemde, iç talepteki artış güçlü seyrini korurken, dış talep görece olarak zayıf seyrini sürdürmüştür. Bu gelişmelere paralel olarak, ithalatın artış oranının ihracat büyümesinden daha fazla olması sonucu dış ticaret açığı yılın ilk çeyreğinde genişlemiştir.

Bu dönemde TÜİK tarafından açıklanan verilere göre ihracat geçen yılın aynı çeyreğine göre yüzde 21,0 oranında artarak 31,5 milyar ABD doları, ithalat ise yüzde 45,6 oranında artarak 56,1 milyar ABD doları tutarında gerçekleşmiştir. Böylece 2011 yılı birinci çeyreği itibarıyla ödemeler dengesi tanımlamasına göre dış ticaret açığı 20,6 milyar ABD dolarına ulaşmıştır. Artan dış ticaret açığına paralel olarak 2010 yılının ilk çeyreğinde 10,0 milyar ABD doları olan cari işlemler açığı, 2011 yılının ilk çeyreğinde 22,1 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir.

Net hizmet gelirleri 2011 yılının ilk çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 22,9 artış göstermiştir. Söz konusu artıştaki en büyük etken, net turizm gelirlerindeki artıştır. Diğer taraftan, bu dönemde ithalattaki yükselişe paralel olarak navlun giderlerinde gözlenen artış, net hizmet gelirlerini azaltıcı yönde etkilemiştir.

2011 yılının ilk çeyreğinde, rezerv değişimleri (TCMB, bankalar ve diğer sektörler) ile IMF kredileri hariç tutulduğunda, 12,8 milyar ABD doları sermaye girişi gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı çeyreğinden farklı olarak, bankalar ile diğer sektörlerin bu dönemde net kredi kullanıcısı oldukları ve doğrudan yatırım girişlerinin de arttığı gözlenmiştir. Borç senetleri kaynaklı portföy girişleri, bankaların uzun ve kısa vadeli kredileri ile diğer sektörlerin uzun vadeli kredileri bu dönemde sermaye girişlerinin temel kaynakları olmuştur. Krizle birlikte finansman kaynakları içerisindeki ağırlığı azalan uzun vadeli sermaye girişleri bu dönemde yeniden önem kazanmaya başlamıştır.

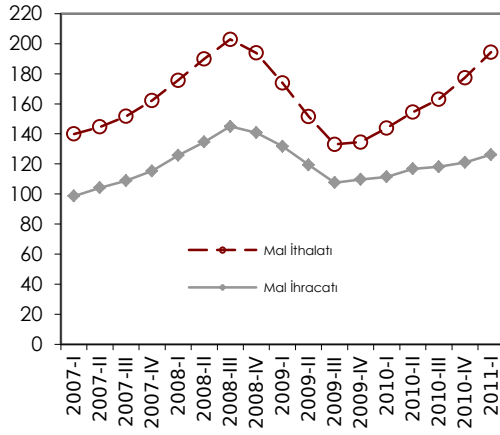
2011 yılı birinci çeyreği itibarıyla Türkiye'nin yurt dışı varlıkları 192,4 milyar ABD doları, yükümlülükleri ise 556,8 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin yurt dışı varlıkları ile yurt dışına olan yükümlülüklerinin farkı olarak tanımlanan Net Uluslararası Yatırım Pozisyonu 2010 yılı sonuna göre 7,8 milyar ABD doları artmış, bu artışta varlıkların 9,8 milyar ABD doları, yükümlülüklerin ise 17,6 milyar ABD doları yükselişi belirleyici olmuştur.

Ödemeler Dengesi
(milyar ABD doları)

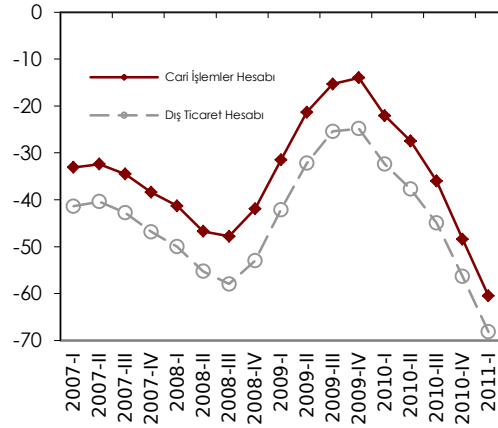
	Ocak-Mart			Mart(12-aylık)		
	2010	2011	% Değişim	2010	2011	% Değişim
Cari İşlemler Hesabı	-10,0	-22,1	120,5	-22,1	-60,5	174,1
Dış Ticaret Hesabı	-8,8	-20,6	133,6	-32,4	-68,1	110,2
Mal İhracatı	27,9	33,1	18,6	111,4	126,2	13,3
İhracat (fob)	26,0	31,5		103,7	119,4	
Bav ul Ticareti	1,4	1,1		5,1	4,6	
Mal İthalatı	-36,7	-53,7	46,3	-143,8	-194,3	35,1
İthalat (cif)	-38,5	-56,1		-150,5	-203,1	
Uyarılama: Navlun ve Sigorta	2,3	3,0		8,5	11,5	
Hizmetler Hesabı	0,9	1,1	22,9	16,5	14,6	-11,5
Turizm (net)	1,4	1,9		17,0	16,5	
Gelir	2,4	3,1		21,2	21,5	
Gider	-1,0	-1,2		-4,2	-5,0	
Diğer Hizmet Gelirleri (net)	-0,6	-0,8		-0,4	-1,8	
Gelir Hesabı	-2,3	-3,0	28,4	-8,3	-8,5	2,5
Ücret Ödemeleri (net)	0,0	0,0		-0,1	-0,1	
Doğrudan Yatırım Gelirleri (net)	-0,7	-1,5		-2,8	-3,7	
Portföy Yatırımı Gelirleri (net)	-0,3	-0,6		0,2	-0,7	
Diğer Yatırım Gelirleri (net)	-1,3	-0,8		-5,6	-3,9	
Faiz Geliri	0,2	0,2		1,3	1,1	
Faiz Gideri	-1,5	-1,1		-6,9	-5,0	
Cari Transferler	0,3	0,4	66,3	2,1	1,5	-28,6
İşçi Gelirleri	0,2	0,2		0,9	0,9	
Sermaye ve Finans Hesapları	8,5	17,8	108,4	21,2	54,2	155,4
Finans Hesabı (Rezerv Varlıklar hariç)	9,4	21,7	130,3	23,5	70,1	198,0
Doğrudan Yatırımlar (net)	1,1	3,0	172,5	5,7	9,2	60,4
Yurt Dışında	-0,4	-0,9		-1,6	-2,3	
Yurt İçinde	1,6	4,0		7,4	11,5	
Portföy Yatırımları (net)	2,6	9,4	269,1	5,9	25,1	323,6
Varlıklar	-1,0	0,8		-2,7	-1,6	
Yükümlülükler	3,6	8,6		8,6	26,7	
Yurt Dışı Yerleşikler Hisse Senedi Alımı	0,6	-1,3		3,8	1,6	
Borç Senetleri	3,0	9,9		4,8	25,1	
Yurt Dışı Yerleşikler DİBS Alımı	1,4	6,6		2,3	16,0	
Hazine Tahvil İhracı	1,6	2,3		2,5	4,7	
Borçlanma	3,0	3,3		5,8	7,0	
Geri Ödeme	-1,4	-1,0		-3,3	-2,3	
Bankalar (net)	0,0	1,0		0,0	2,1	
Diğer Sektörler (net)	0,0	0,0		0,0	2,3	
Diğer Yatırımlar (net)	5,8	9,3	60,8	11,9	35,8	201,8
Varlıklar	3,4	8,5		13,3	12,1	
Ticari Krediler	0,3	-0,2		-1,4	-1,8	
Krediler	0,2	-0,3		0,0	-0,9	
Efektif ve Mevduat	2,9	8,9		14,6	12,1	
Bankalar	2,6	-1,3		9,0	9,7	
Yabancı Para	2,8	-0,6		8,4	10,1	
Türk Lirası	-0,2	-0,7		0,6	-0,4	
Diğer Sektörler	0,3	10,2		5,7	5,1	
Yükümlülükler	2,4	0,8		-1,4	23,6	
Ticari Krediler	-0,2	-0,5		-0,5	1,8	
Krediler	-2,4	7,1		-11,4	18,3	
Merkez Bankası	0,0	0,0		0,0	0,0	
Genel Hükümet	0,4	-0,4		1,7	0,5	
Uluslararası Para Fonu	0,0	-0,5		0,0	-2,7	
Uzun Vade	0,4	0,2		1,7	3,2	
Bankalar	-0,2	4,8		-2,3	17,9	
Uzun Vade	-0,4	1,2		-1,3	2,6	
Kısa Vade	0,2	3,5		-1,0	15,3	
Diğer Sektörler	-2,6	2,7		-10,8	-0,2	
Uzun Vade	-2,8	2,2		-10,6	-1,7	
Kısa Vade	0,3	0,5		-0,2	1,5	
Mevduat	4,9	-5,8		8,6	3,1	
Merkez Bankası	0,0	-0,2		-0,8	-0,7	
Bankalar	5,0	-5,6		9,3	3,8	
Resmi Rezervlerdeki Değişim (- artış)	-0,9	-3,9	340,2	-2,3	-15,8	594,7
Net Hata ve Noksan	1,5	4,3	188,5	0,9	8,4	839,2

Kaynak: TCMB.

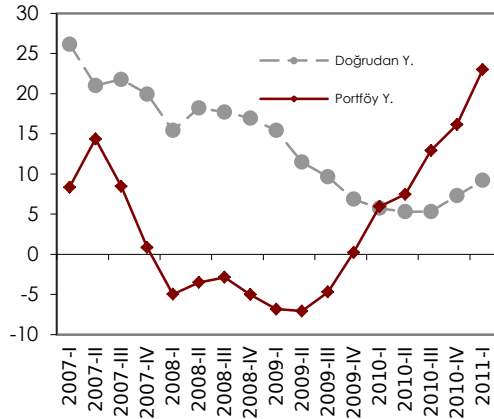
Mal İhracatı ve İthalatı
(yıllıklandırılmış, milyar ABD doları)

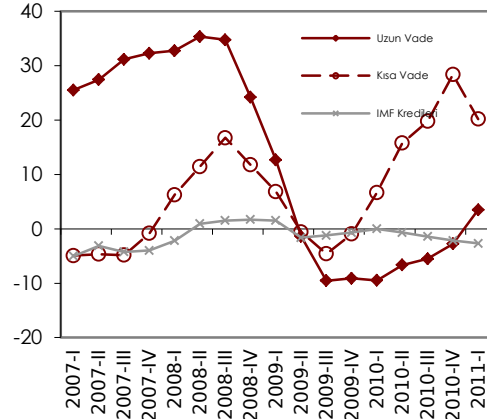
Dış Ticaret ve Cari İşlemler
(yıllıklandırılmış, milyar ABD doları)

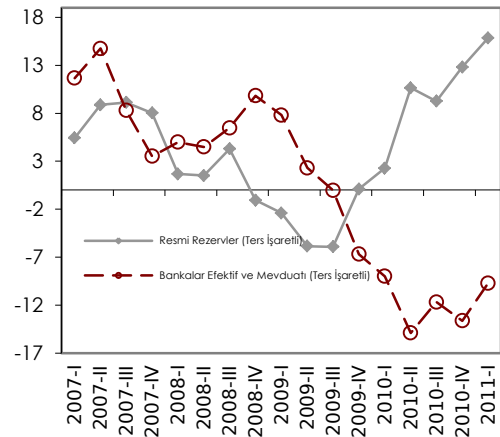
Doğrudan ve Portföy Yatırımları
(yıllıklandırılmış, milyar ABD doları)

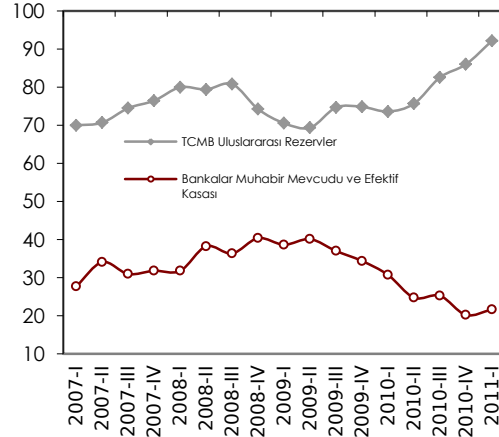
Diğer Sermaye Akımları
(yıllıklandırılmış, milyar ABD doları)

Rezerv Değişimi (- azalış, + artış)
(yıllıklandırılmış, milyar ABD doları)

Uluslararası Rezervler
(milyar ABD doları)

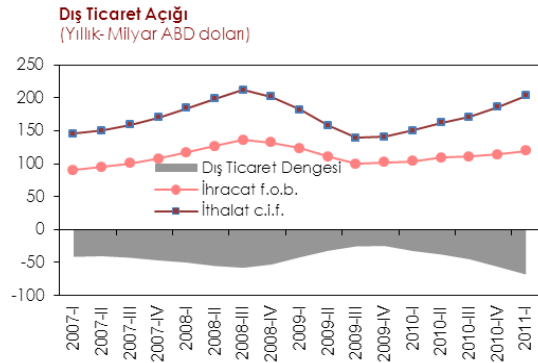
Kaynak: TCMB, TÜİK.

I. Cari İşlemler Hesabı

1. 2011 yılının ilk çeyreğine ilişkin veriler, iç talepteki artışın desteğiyle iktisadi faaliyetin güçlü seyrini koruduğuna işaret ederken, dış talep ılımlı seyrini sürdürmüştür. Böylelikle, krizden çıkış sürecinde iç ve dış talebin toparlanma hızlarındaki ayrışma bu dönemde daha belirgin hale gelmiştir. Söz konusu gelişmelere paralel olarak ihracatın görece olarak zayıf seyretmesi ve ithalat talebindeki ivmelenmenin devam etmesi sonucu dış ticaret açığı yılın ilk çeyreğinde genişlemiştir.

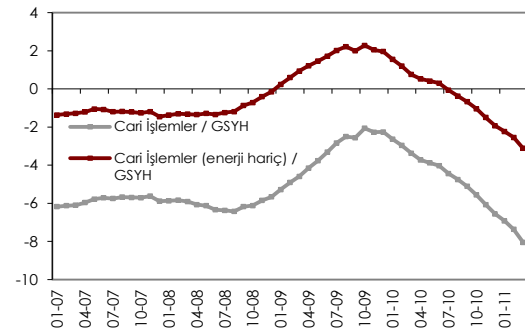
2. Ödemeler dengesi tanımlamasına göre, 2010 yılının ilk çeyreğinde 8,8 milyar ABD doları olan dış ticaret açığı 2011 yılı aynı döneminde 20,6 milyar ABD dolarına ulaşmıştır. Yıllık dış ticaret açığı ise bir önceki çeyreğe göre yüzde 52,4 oranında artarak 68,1 milyar ABD doları olmuştur.

Kaynak: TCMB.

3. Artan dış ticaret açığına paralel olarak 2010 yılı ilk çeyreğinde 10 milyar ABD doları olan cari işlemler açığı, 2011 yılı ilk çeyreğinde 22,1 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir. Böylece, 12 aylık birikimli cari açık yükselmeye devam ederek 60,5 milyar ABD doları seviyesine ulaşmıştır. 12 aylık birikimli enerji hariç cari işlemler hesabı ise bu dönemde 23,4 milyar ABD doları açık vermiştir.

Enerji Hariç Cari İşlemler Dengesi
(12-aylık, GSYH'ye oran %)

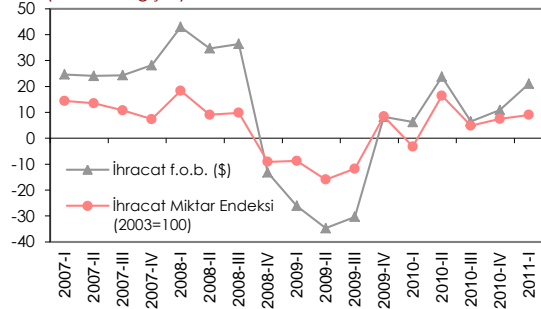

Kaynak: TCMB.

I.1 Mal İhracatı

4. TÜİK tarafından açıklanan verilere göre, 2011 yılının ilk çeyreğinde ihracatın artış hızında bir önceki çeyreğe göre canlanma gözlenmiştir. Bu dönemde ihracat yıllık yüzde 21 artarak 31,5 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir. İhracat fiyatı yüzde 11,3, miktar endeksi ise yüzde 9 artmıştır.

İhracat -Nominal ve Reel
(Yıllık % değişim)

Kaynak: TÜİK.

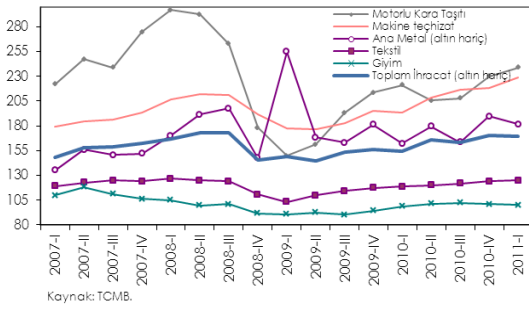
5. İhracat yılın ilk çeyreğinde yıllık artış bazında bir önceki çeyreğe göre olumlu bir seyir sergilese de mevsimsellikten arındırılmış veriler belirgin bir artışa işaret etmemektedir. Altın hariç ihracatta ise sınırlı da olsa düşüş gözlenmektedir.

6. Yunanistan'daki borç krizinin Euro bölgesini olumsuz etkileyebileceğine dair endişeler ve gelişmiş ülkelerin kriz sonrasında aldıkları tedbirler sonucunda kamu maliyesinde ortaya çıkan bozulmayı gidermek üzere maliye politikalarını sıkılaştırması küresel büyümeye ilişkin belirsizlikleri canlı tutmuştur. Bu çerçevede, 2011 yılı ilk çeyreğinde dış talep koşullarının ihracata verdiği destek sınırlı olmuştur. Diğer taraftan, Mısır ve Libya başta olmak üzere Kuzey Afrika'da yaşanan siyasi olaylar 2011 yılının ilk çeyreği itibarıyla ilgili

bölge ülkelerine yapılan ihracat üzerinde olumsuz etki yaratmıştır. Bölgeye yapılan ihracat sektörler bazında ele alındığında, ağırlıklı olarak ana metal ile makine ve teçhizat ihracatının gerilediği gözlenmektedir. Ancak, söz konusu olumsuz etkiye rağmen, ilgili sektörlerde Şubat ve Mart aylarındaki toplam ihracat artışı genel ihracat artışının üzerinde gerçekleşmiştir (Kutu 1).

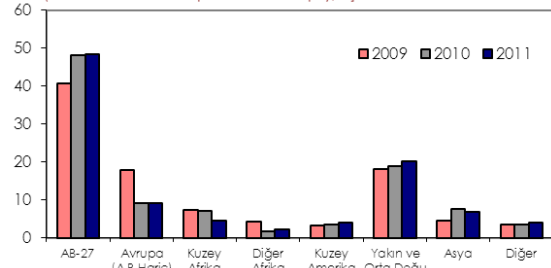
7. Yılın ilk çeyreğinde toplam ihracat artışına en fazla katkısı ana metal, tekstil ve rafine edilmiş petrol ürünleri ihracatı yapmıştır. Kriz öncesi dönemde ihracat artışına en yüksek katkıyı yapan ve krizden en fazla etkilenen ana metal ve taşıt araçları ihracatının kriz sonrası dönemde görece olarak yavaş toparlandığı gözlenmektedir.

İhracat ve Seçilmiş Alt Sektörler
(Mevsimsellikten arındırılmış miktar endeksleri, 2003=100)

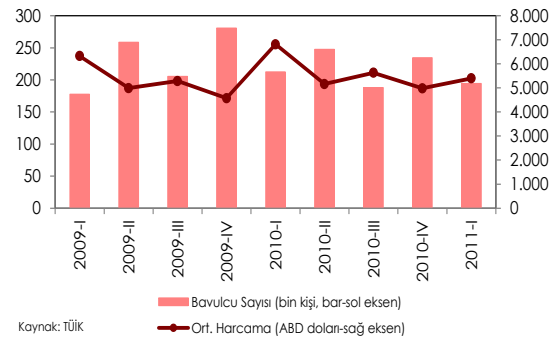
8. Küresel kriz döneminde, toplam ihracat içindeki payı belirgin olarak düşen Avrupa Birliği ülkelerine ihracatın kriz sonrası dönemde kademeli olarak yükseldiği göze çarpmaktadır. Yine kriz döneminde toplam ihracat içindeki payı yükselen Yakın ve Orta Doğu ülkelerine olan ihracatın payı istikrarlı olarak artmaya devam etmektedir. Buna göre, 2011 yılının ilk çeyreğinde Avrupa Birliği'ne ihracatın payı yüzde 48 seviyelerine yükselirken, Yakın ve Orta Doğu ülkelerine ihracatın payı yüzde 20 seviyelerindedir. Ülkeler bazında bakıldığında, Almanya ihracat içindeki payı bakımından ilk sıradaki yerini korurken, bu dönemde bir önceki yıla göre ihracat içindeki payı en fazla artan ülkeler İran, Rusya ve Irak olmuştur. Fransa, Mısır ve Çin ise ihracat payı en fazla düşen ülkelerdir.

İhracatta Seçilmiş Bölge Payları
(Ocak-Mart Dönemi-Toplam ihracattaki pay, %)

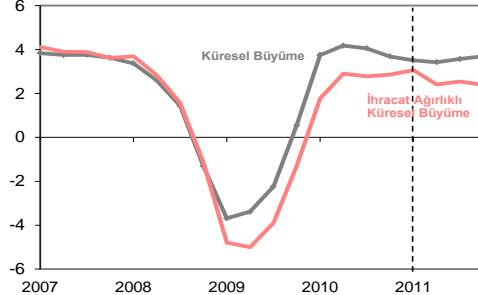
9. TÜİK verilerine göre 2011 yılı birinci çeyreğinde bavul ticareti yapan kişi sayısının geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 8,4, ortalama harcama tutarının ise yüzde 20,8 azalması sonucu toplam bavul ticareti gelirleri yüzde 27,4 oranında düşerek 1,1 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Bavul Ticareti

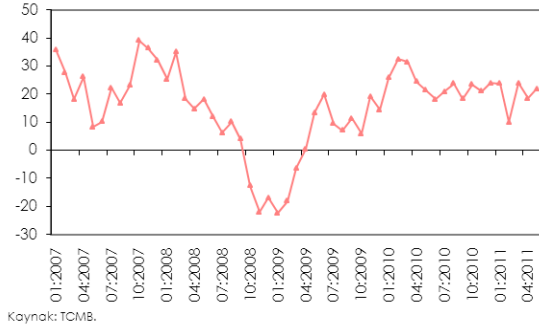

10. Küresel ekonomiye ilişkin görünüm, dış pazarlardaki büyümeye yönelik risklerin devam ettiğine, Türkiye'nin dış talebinin, 2011 yılında küresel büyümenin altında bir performans göstereceğine işaret etmektedir.¹ Diğer taraftan, TCMB İktisadi Yönelim Anketi'nde yer alan gelecek üç aydaki sipariş miktarı beklentileri ihracatın önümüzdeki dönemde ılımlı şekilde artacağını göstermektedir.

Türkiye İçin Dış Talep Göstergesi (yıllık %)

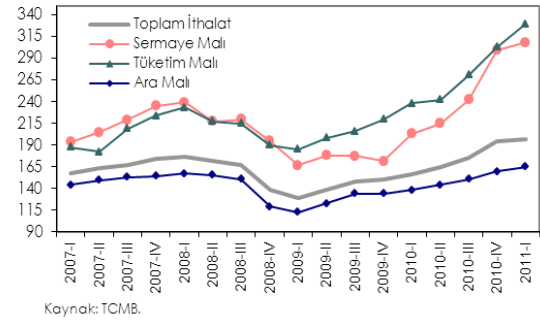
¹ Bakınız Enflasyon Raporu 2010-II, Kutu 2.1: Türkiye İçin Dış Talep Göstergesi.

İhracat Beklentileri(İYA gelecek üç aydaki ihracat sipariş beklentisi)
(Mevs. arındırılmış (artış-azalış))

enerji ithalatı dışlandığında da ithalatın güçlü seyrettiği görülmektedir.

İthalat ve Seçilmiş Alt Sektörler

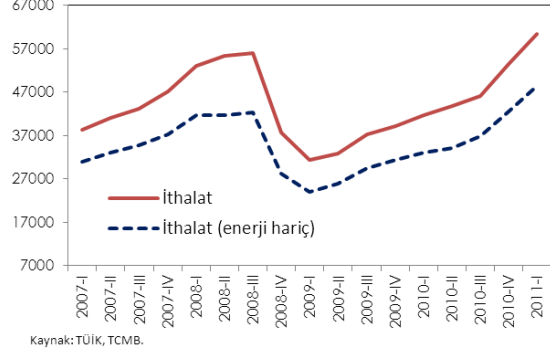
Mevsimsellikten arındırılmış miktar endeksleri, 2003=100)

1.2 Mal İthalatı

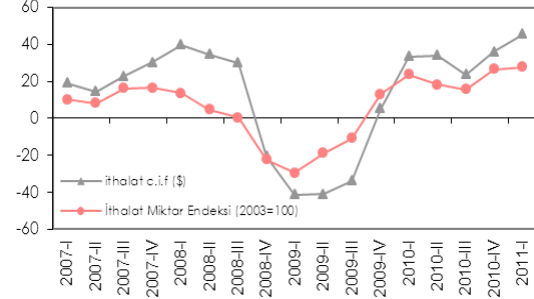
11. 2010 yılı son çeyreğinde ivmelenen ithalat 2011 yılı ilk çeyreğinde hızlı artışına devam etmiştir. TÜİK verilerine göre, yılın ilk çeyreğinde ithalat bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 45,6 oranında artarak 56,1 milyar ABD doları tutarında gerçekleşmiştir. Böylece iç talepteki hızlı toparlanmaya bağlı olarak güçlü ithalat artışı devam etmiştir. Bu dönemde ithalat fiyatları (birim değer endeksi) yıllık yüzde 14,1, ithalat miktarı ise yüzde 27,6 artmıştır.

Enerji dışı İthalat

(Mevsimsellikten arındırılmış, milyon ABD doları)

İthalat - Nominal ve Reel

(Yıllık % değişim)

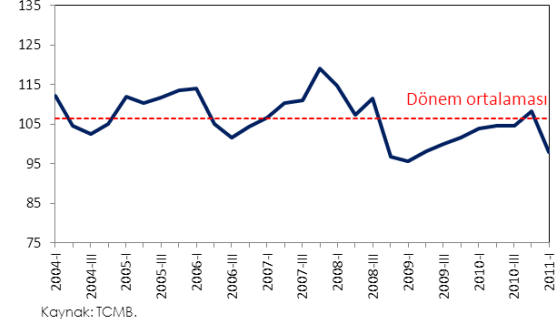

14. 2011 yılının ilk çeyreğinde, Türk lirası reel olarak değer kaybetmiştir. Gelişmekte olan ülkelerle karşılaştırıldığında, Türkiye'deki reel kur gelişmelerinin son dönemde değer kaybı yönünde ayrıştığı, Türk lirasının gelişmekte olan ülkelerin para birimleri karşısındaki reel değerinin dönem ortalamasının altında bir seyir izlediği görülmüştür.

12. Yılın ilk çeyreğinde, ana metal, enerji, motorlu taşıtlar ithalat artışına en fazla katkıyı sağlayan alt kalemler olmuştur. Enerji ithalatındaki artışta Kuzey Afrika'da yaşanan olayların ham petrol ve doğalgaz fiyatlarını yükseltmesi etkili olurken, kara taşıtlarının yanında hava ve deniz taşıtları alımındaki yüksek artışlar motorlu taşıt ithalatını önemli ölçüde artırmıştır.

Reel Efektif Kur

(Gelişmekte olan ülkelere göre, TÜFE bazlı, 2003=100)

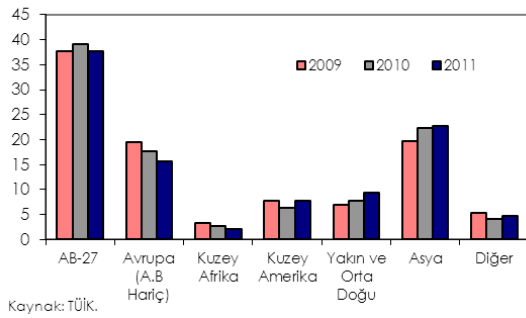
13. Mevsimsel etkilerden arındırıldığında, ithalat artışında 2010 yılı başında başlayan hızlanmanın, özellikle sermaye ve tüketim mallarında olmak üzere, devam ettiği görülmektedir. Öte yandan, toplam ithalatın ortalama yüzde 20,2'sini oluşturan

15. 2011 yılı Ocak-Mart döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre Avrupa'dan yapılan ithalatın toplam ithalat içindeki payında kayda değer bir değişim gözlenmezken, Yakın ve Orta

Doğu ile Asya ülkelerinden yapılan ithalatın payı yükselmiştir. Ülkeler bazında bakıldığında bu dönemde, Rusya'dan yapılan ithalatın toplam ithalat içindeki payı ilk sırasını korumakla birlikte, bir önceki yıla göre ithalat içindeki payı en fazla düşen ülke olmuştur. Toplam ithalat içindeki payı en fazla artan ülkeler ise ABD ve Hindistan olmuştur. Çin ve Fransa, Rusya ile birlikte ithalat payı en fazla düşen ülkelerdir.

İthalatta Seçilmiş Bölge Payları

(Ocak-Mart Dönemi-Toplam İthalattaki Pay, %)

Kaynak: TÜİK.

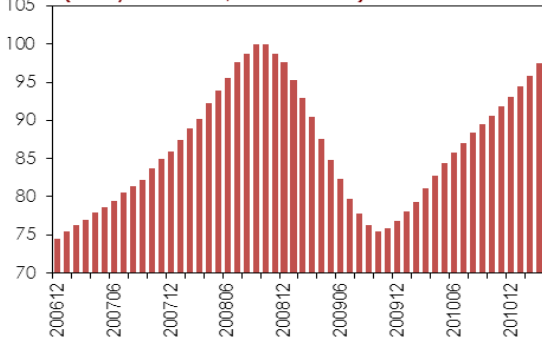
16. 2010 yılı ve 2011 yılının ilk çeyreği boyunca iç talep koşulları ithalat gelişmeleri üzerinde temel belirleyici olmuştur. 2010 yılının son çeyreğinden itibaren alınan para politikası tedbirlerinin kredi kullanımı ile yurt içi talebin büyüme hızlarını yılın ikinci çeyreğinden itibaren sınırlayacağı öngörülmektedir.

1.3 Küresel Konum

17. Dünya Ticaret Örgütü verilerine göre 2009 yılında yüzde 21,2 oranında daralan dünya ticareti, 2010 yılının tamamında yüzde 21 oranında artış göstermiştir. 2011 yılının ilk çeyreğinde ise dünya ticareti bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 22 oranında artmıştır. Ancak, dünya ticaretinin 2011 yılı ilk çeyreği itibarıyla geldiği seviye kriz öncesi değerinin altındadır.

Dünya İhracatı

(12-aylık birikimli, 2008:10=100)

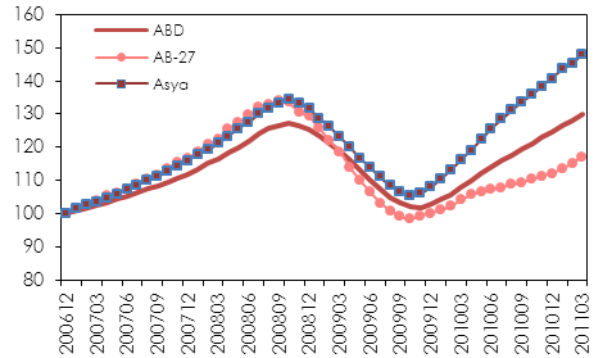

Kaynak: DTÖ.

18. Bölgelere göre dış ticaret verileri incelendiğinde, 2011 yılı birinci çeyreği itibarıyla Asya ülkelerinin ihracat ve ithalatının kriz öncesi seviyelerinin üzerine çıktığı dikkat çekmektedir. ABD'de ise, ihracat söz konusu dönemde kriz öncesi seviyesini yakalamış, ancak ithalat daha aşağıda seyretmiştir. Diğer taraftan Türkiye'nin ihracatında ağırlıklı paya sahip olan Avrupa Birliği'nin ihracatının toparlanma sürecinin diğer bölgelere göre sınırlı düzeyde gerçekleştiği görülmektedir.

Bölgelere Göre İhracat

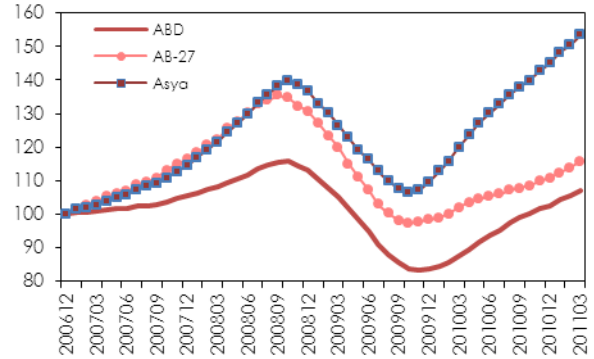
(12-aylık birikimli, 2006:12=100)

Kaynak: DTÖ.

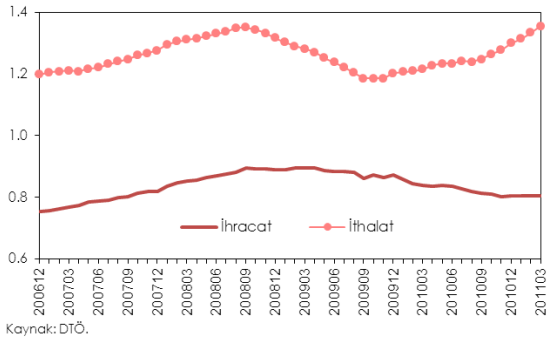
Bölgelere Göre İthalat

(12-aylık birikimli, 2006:12=100)

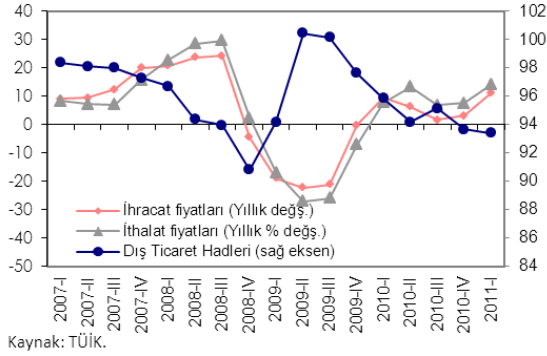

Kaynak: DTÖ.

19. Kriz sonrası süreçte iç ve dış talebin toparlanma hızlarındaki ayrışma yılın ilk çeyreğinde de devam ederek dış ticaret dengesindeki bozulmanın derinleşmesine yol açmıştır. Nitekim, dünya ticareti içinde Türkiye'nin ithalatının payı kriz öncesi seviyesinin üzerinde hızlı bir artış sergilerken, ihracat kriz öncesi seviyesinin altında durağan bir seyir izlemektedir.

Türkiye'nin Dünya Ticaret Hacmi İçindeki Payı (%)**1.4 Dış Ticaret Hadleri**

20. 2011 yılı ilk çeyreğinde, ithalat fiyatları bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 14,1 yükselmiştir. İthalat fiyatlarındaki artış temel olarak hammadde ithalat fiyatlarındaki artışlardan kaynaklanırken, yatırım malları ithalat fiyatlarındaki gerileme bu artışı sınırlamıştır.

Dış Ticaret Hadleri (2003=100)

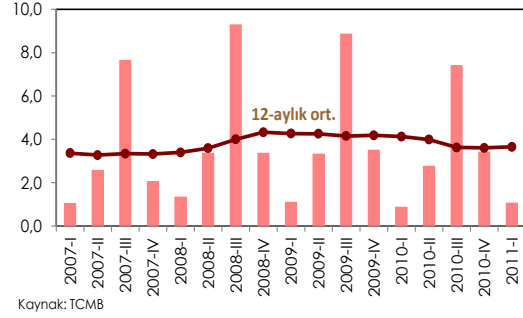
21. Bu dönemde, ihracat fiyatları ise yüzde 11,2 oranında artmıştır. İhracatta ağırlığı yüksek kalemler arasında, ana metal ihracat fiyatı en fazla artan sektör olurken, bunu rafine petrol, tekstil ve gıda ürünleri izlemiştir. Motorlu kara taşıtları fiyatlarının bu çeyrekte sabit kalması ihracat fiyatlarındaki artışı sınırlamıştır.

22. Bir önceki döneme göre değerlendirildiğinde, ithalat fiyatlarının yüzde 6,3, ihracat fiyatlarının yüzde 6,0 yükseldiği görülmektedir. Buna bağlı olarak dış ticaret hadlerinde 2010 yılı son çeyreğinde gözlenen gerileme 2011 yılının ilk çeyreğinde de devam etmektedir.

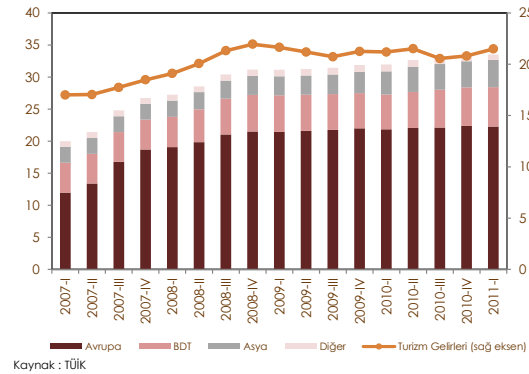
1.5 Hizmetler Hesabı

23. Net hizmet gelirleri 2011 yılı birinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 22,9 oranında artmıştır. Söz konusu artıştaki en büyük etken, net turizm

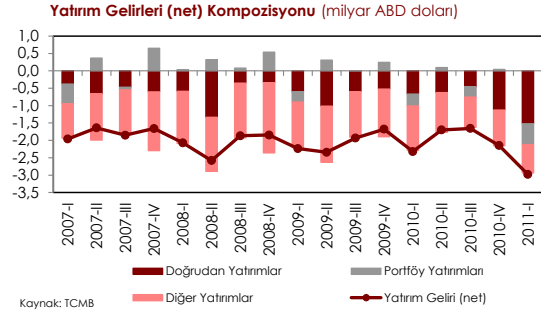
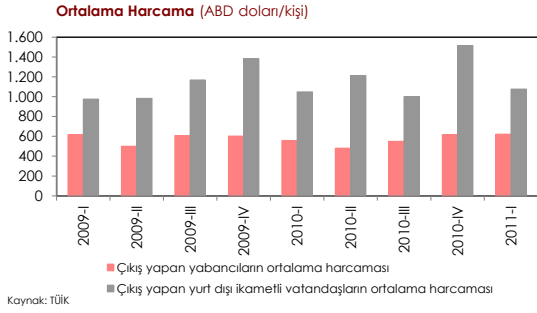
gelirlerinin yükselmesi olmuştur. Diğer taraftan, 2010 yılında olduğu gibi bu çeyrek itibarıyla da ithalattaki artışa paralel olarak navlun giderlerinde yükseliş gözlenmiş ve bu gelişme net hizmet gelirlerini olumsuz yönde etkilemiştir.

Hizmetler Hesabı, net (milyar ABD doları)

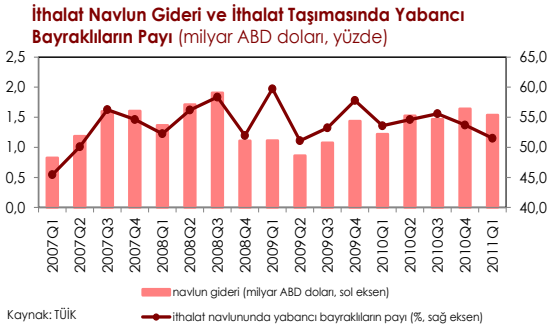
24. Hizmetler kalemi içinde en yüksek paya sahip olan net turizm gelirleri incelendiğinde, 2011 yılı birinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre turizm gelirlerinin yüzde 28,5 oranında (687 milyon ABD doları) artış gösterdiği ve turizm giderlerinin ise yüzde 20,8 oranında yükseldiği gözlenmektedir. Sonuç olarak, 2011 yılının ilk çeyreğinde net turizm gelirleri 1,9 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Türkiye'yi ziyaret eden turist sayısının geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 17,6 oranında artması, söz konusu dönemde turizm gelirinin yükselmesinde etkili olmuştur.

Türkiye'ye Gelen Toplam Ziyaretçilerin Ülke Dağılımı (milyon kişi) ve Turizm Gelirleri (milyar ABD doları) (yıllıklandırılmış)

25. 2011 yılı birinci çeyreğinde yabancı ziyaretçilerin ülkemizde gerçekleştirdiği ortalama harcama tutarı, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 11,3 artışla 622 ABD doları, yurt dışında ikamet eden vatandaşların ortalama harcaması ise yüzde 2,7 artışla 1,077 ABD doları olmuştur.

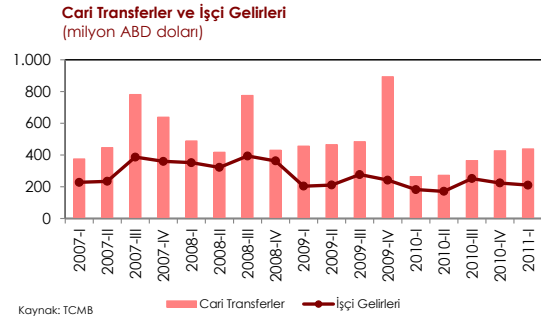

26. 2011 yılı ilk çeyreğinde, taşımacılık hizmet gelirlerinin bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 10,1 yükselmesine rağmen giderlerin yüzde 18,5 artması sonucu net taşımacılık gideri 141 milyon ABD doları artmıştır. İthalat taşımacılığında yabancıların payı 2011 ilk çeyreğinde de düşmeye devam etmesine rağmen, ithalatın yüksek oranda artması, navlun giderlerini yüzde 26,3 oranında artırarak net taşımacılık gelirindeki gerilemenin en önemli nedenini oluşturmuştur.

1.7 Cari Transferler

28. 2011 yılının birinci çeyreğinde işçi gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 15,4 artış göstermiştir. Bu dönemde yurt dışından yapılan resmi transferlerin de bir önceki yıla göre artması sonucu, cari transferlerde bir önceki yıla göre 0,2 milyar ABD doları artış görülmüştür.

1.6 Gelir Hesabı

27. 2010 yılında olduğu gibi 2011 yılı ilk çeyreğinde de faiz oranlarının görece olarak düşük seviyelerde seyri, dış borçlara ödenen faizlerde azalışın devam etmesine neden olmuştur. Ancak, bu dönemde doğrudan yatırım kaynaklı kar transferleri (dönem toplamı 1,6 milyar ABD doları) önemli artış göstermiştir. Böylece, net yatırım geliri açığı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 28,4 oranında genişlemiş ve 3,0 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

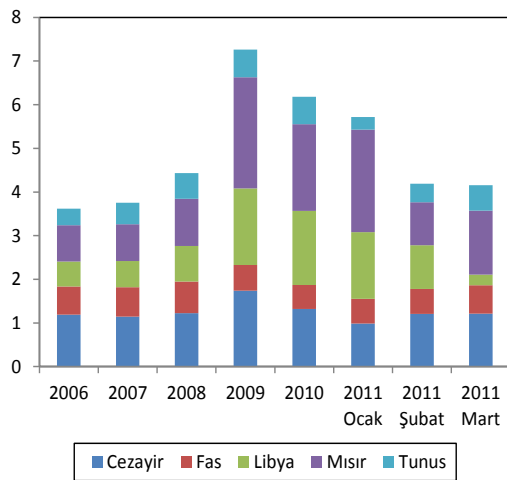
Kutu 1

KUZAY AFRIKA'DA ORTAYA ÇIKAN GELİŞMELERİN SEKTÖR BAZINDA
TÜRKİYE'NİN DIŞ TİCARETİNE YANSIMALARI

2011 yılı Ocak ayında Tunus'ta başlayan ve izleyen aylarda başta Mısır ve Libya olmak üzere Kuzey Afrika ülkelerini etkisi altına alan siyasi gelişmeler dünya ve Türkiye ekonomisi üzerinde de etkili olmuştur. Özellikle Kuzey Afrika'daki olayları takip eden süreçte dünya emtia ve enerji fiyatlarının belirgin şekilde yükselmesi küresel büyümeye ilişkin aşağı yönlü riskleri artırmaktadır. Türkiye ekonomisi açısından değerlendirildiğinde ise, artan emtia ve enerji fiyatlarının yanı sıra bölge ülkeleri ile olan yakın ticari ilişkilerimiz cari açık endişelerini gündeme getirmiştir. Bu çerçevede bu kutuda 2011 yılının ilk çeyreği itibarıyla Kuzey Afrika'da yaşanan olayların Türkiye'nin bölge ülkeleri ile olan dış ticaretine etkileri alt sektörler bazında analiz edilecek ve değerlendirilmelerde bulunulacaktır.

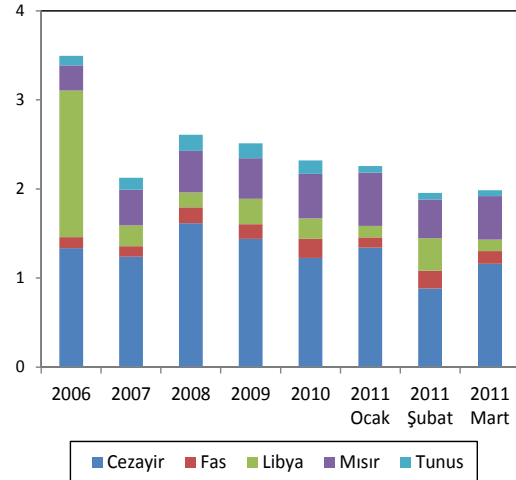
Türkiye'nin 2006-2010 döneminde Kuzey Afrika ülkeleri ile olan ticari ilişkileri incelendiğinde, aşağıdaki grafiklerde de görüldüğü üzere, özellikle Mısır ve Libya kriz döneminde yükselen pazarlar olarak ön plana çıkmaktadır. Nitekim, Kuzey Afrika ülkelerinin Türkiye'nin toplam ihracat içindeki payı 2008 yılı öncesinde ortalama yüzde 3,5 düzeylerinde iken, 2008 yılında yükselmeye başlamış ve 2009 ile 2010 yıllarında sırasıyla yüzde 7,5 ve yüzde 7,1 düzeylerine ulaşmıştır. Bu artışın temel belirleyicisi Mısır ve Libya'ya olan ihracat olmuştur. Diğer taraftan, Kuzey Afrika ülkelerinin Türkiye'nin toplam ithalatı içindeki payı ise, ihracatın oldukça gerisinde, yüzde 2 seviyelerinde durağan bir seyir izlemektedir.

Türkiye'nin Kuzey Afrika Ülkelerine İhracatı
(Toplam ihracat içindeki pay, yüzde)

Kaynak: TÜİK, TCMB hesaplamaları.

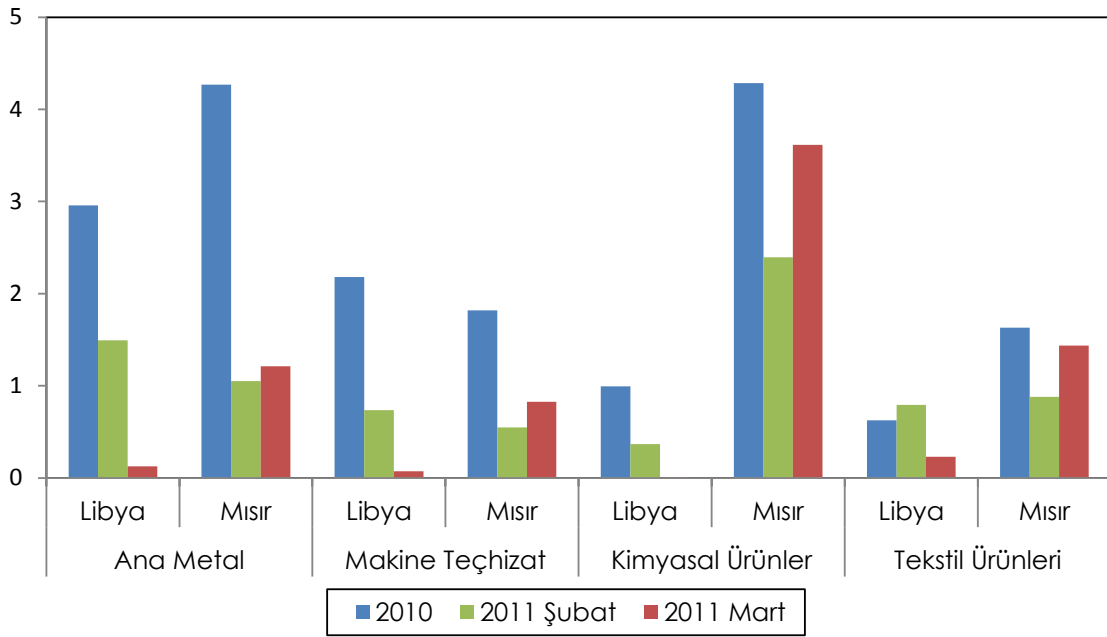
Türkiye'nin Kuzey Afrika Ülkelerinden İthalatı
(Toplam ithalat içindeki pay, yüzde)

Siyasi gerginliklerin yoğunlaştığı Şubat ve Mart aylarında dış ticaret gelişmeleri incelendiğinde, bölgeye yapılan toplam ihracatın payının 2010 yılına göre önemli oranda

gerilediği görülmektedir. Söz konusu düşüşün temel belirleyicisi yine Mısır ve Libya'ya yapılan ihracat olmuştur. Nitekim, Mısır'a yapılan ihracatın payı 2010 yılındaki yüzde 2 seviyesinden Şubat ayında yüzde 1 seviyesine düşerken, Mart ayında sınırlı da olsa toparlanmıştır. Libya'ya yapılan ihracatın payı ise 2010 yılındaki yüzde 1,5 seviyesinden, Mart ayında yüzde 0,2 seviyesine kadar gerilemiştir. Diğer taraftan, Cezayir, Fas ve Tunus'a yapılan ihracatta önemli bir değişim yaşanmamıştır. Kuzey Afrika'da yaşanan olayların bölgeden yapılan ithalat üzerine etkisi ise yılın ilk çeyreği itibarıyla oldukça sınırlı düzeyde kalmıştır.

Türkiye'nin Mısır ve Libya'ya Olan İhracatı (Toplam sektör içindeki payı, yüzde)

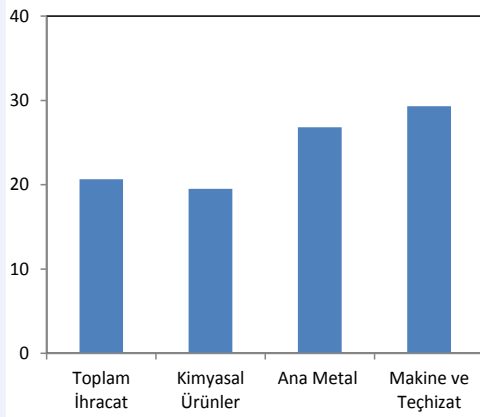
Kaynak: TÜİK, TCMB hesaplamaları.

Türkiye'de ihracatın sürükleyici sektörleri kara taşıtları, ana metal, makine ve teçhizat, tekstil ve giyim ile kimyasal ürünler sektörleridir. Bu sektörlerdeki Kuzey Afrika'nın payı incelendiğinde, ana metal, makine ve teçhizat ile kimyasal ürünler sektörleri ön plana çıkmaktadır. Özellikle ana metal ile makine ve teçhizat ihracatında Mısır ve Libya toplam pazar içinde önemli bir yere sahiptir. Kimyasal ürünler ihracatında ise Mısır daha ağırlıklı bir ülke konumundadır. Bu çerçevede, Şubat ve Mart aylarında yapılan ihracat sektörel bazda ele alındığında, ihracatta yaşanan düşüşün en önemli belirleyicisinin bölgeye yapılan toplam ihracat içindeki payı en yüksek sektör olan ana metal sektörü olduğu yukarıdaki grafikten de gözlenmektedir.

Özellikle Mısır ve Libya'ya yapılan ana metal, makine ve teçhizat ihracatlarında son aylarda yaşanan büyük düşüşe rağmen, aşağıda yer alan ilk grafikte de görüldüğü üzere, söz konusu sektörlerdeki toplam ihracat artışı genel ihracat artışının üzerinde

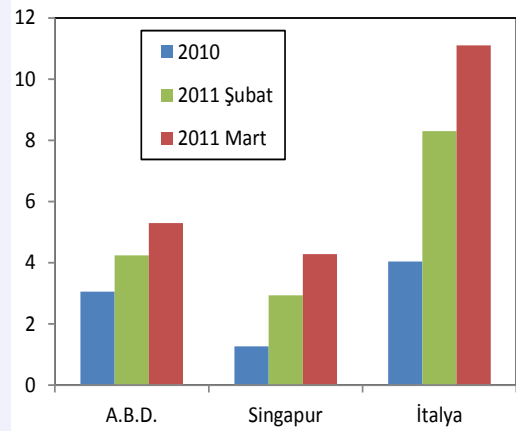
gerçekleşmiştir. Bölgeye yapılan ihracatta en büyük düşüşün gerçekleştiği sektör olan ana metal için diğer ülkeler incelendiğinde, özellikle İtalya, ABD ve Singapur'a yapılan ana metal ihracatında Şubat ve Mart ayları için önemli artışlar söz konusudur. Örneğin, İtalya'nın payı 2010 yılında yüzde 4,0 seviyesinde iken, Mart ayında yüzde 11,1 seviyesine yükselmiştir. Singapur'un payı ise 2010 yılında yüzde 1,3 iken, Mart ayında yüzde 4,3'e yükselmiştir. Bu durum, ana metal sektöründe faaliyet gösteren ihracatçı firmaların bir bölgede oluşan pazar kaybını ürünlerini başka bölgelere kaydırarak telafi edebildiklerine işaret etmektedir. Benzer tespit makine ve teçhizat sektörü için de geçerlidir.

Temel Sektörlerdeki İhracat ve Toplam İhracat (Şubat-Mart dönemi, yıllık yüzde değişim)

Kaynak: TÜİK, TCMB hesaplamaları.

Türkiye'nin Büyük Pazarlara Ana Metal Ürünleri İhracatı (Toplam ihracat içindeki pay, yüzde)

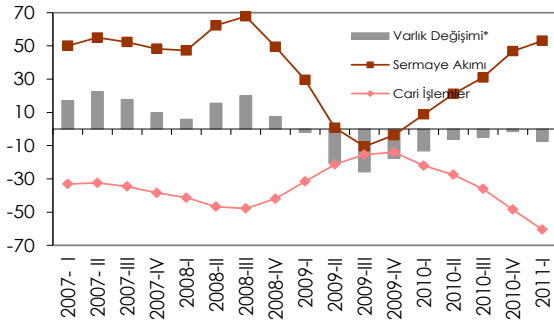
Sonuç olarak, Kuzey Afrika'daki yaşanan siyasi olaylar 2011 yılının ilk çeyreği itibarıyla ilgili bölge ülkelerine yapılan ihracatı düşürürken, bölgeden yapılan ithalat üzerinde gözle görülür bir etki yaratmamıştır. Bölgeye yapılan ihracat sektörler bazında ele alındığında, ağırlıklı olarak ana metal ile makine ve teçhizat ihracatının olumsuz etkilendiği gözlenmektedir. Diğer taraftan, ilgili sektörlerde Şubat ve Mart aylarındaki toplam ihracat artışı genel ihracat artışının üzerinde gerçekleşmiştir. Dolayısıyla, ana metal ile makine ve teçhizat alanında faaliyet gösteren ihracatçı firmaların alternatif pazarlara yönelebildiğini, bu durumun da bölgede yaşanan siyasi belirsizliklerin toplam ihracat üzerindeki olumsuz etkisini sınırladığını düşündürmektedir.

II. Sermaye ve Finans Hesapları

29. 2011 yılının ilk çeyreğinde, rezerv değişimleri (TCMB, bankalar ve diğer sektörler) ile IMF kredileri hariç tutulduğunda, 12,8 milyar ABD doları sermaye girişi gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı çeyreğinden farklı olarak, bankalar ile diğer sektörlerin bu dönemde net kredi kullanıcıları oldukları ve doğrudan yatırım girişlerinin de arttığı gözlenmiştir. Borç senetleri (DİBS alımları ile Hazine ve bankaların yurt dışı tahvil ihraçları) kaynaklı portföy girişleri, bankaların uzun ve kısa vadeli kredileri ile diğer sektörlerin uzun vadeli kredileri bu dönemde sermaye girişlerinin temel kaynakları olmuştur. Krizle birlikte finansman kaynakları içerisindeki ağırlığı azalan uzun vadeli sermaye girişleri bu dönemde yeniden önem kazanmaya başlamıştır.

Cari İşlemler Hesabı ve Finansmanı (milyar ABD doları, yıllıklandırılmış)

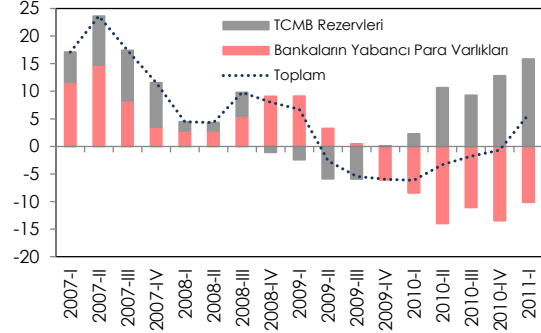
Kaynak: TCMB.

* Varlık değişimi, ödemeler dengesi tablosundan resmi rezervler, bankalar ve diğer sektörün döviz varlıkları ile net hata ve noksan kalemleri toplamının ters işaretlisi olarak gösterilmiştir.

30. 2010 yılının ilk çeyreğinden itibaren giriş yönlü olan sermaye akımları, bu eğilimini yılın ilk çeyreğinde artırarak devam ettirmiştir. Öte yandan, sermaye girişlerinin cari işlemler açığının altında kalması neticesinde varlıklardaki azalma eğilimi de sürmüştür. 2011 yılının ilk çeyreğinde, TCMB rezervleri ile bankaların yabancı para varlıklarının toplam 4,5 milyar ABD doları artış göstermesine karşın, diğer sektörlerin yurt dışındaki mevduatlarının 10,2 milyar ABD doları azalış göstermesi, varlık azalışında belirleyici olmuştur. Diğer

tarafından, yine bu dönemde, TCMB rezervlerinin 3,9 milyar ABD doları artış göstermesinde, Hazine'nin yurt dışında gerçekleştirmiş olduğu 3,3 milyar ABD dolarlık tahvil ihraçları etkili olmuştur.

Uluslararası Rezervler (milyar ABD doları, yıllıklandırılmış)

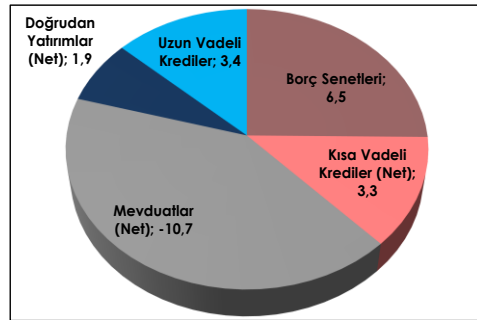

Kaynak: TCMB

Not: (+) artış; (-) azalış

31. Bir önceki yılın aynı çeyreğine göre cari transferler hariç cari işlemler açığı 12,2 milyar ABD doları artış göstermiştir.² Buna karşılık aynı dönemde, diğer sektörlerin yurt dışı mevduatlarının 9,9 milyar ABD doları azalış göstermesi nedeniyle diğer varlıklar 10,8 milyar ABD doları gerilemiştir. Diğer taraftan, borç senetleri ile kredi geri ödemeleri de 2,8 milyar ABD doları azalmıştır. Bu gelişmeler neticesinde; 2011 yılının ilk çeyreğinde finansman ihtiyacı bir önceki yılın aynı çeyreğine göre 1,4 milyar ABD doları azalış göstererek 20,8 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Finansman kaynakları açısından ise özellikle net DİBS alımları, Hazine'nin ve bankaların yurt dışı tahvil ihraçları, uzun ve kısa vadeli krediler ve doğrudan yatırımlardaki artış ile mevduat yükümlülüklerindeki azalış göze çarpmaktadır.

Seçilmiş Finansman Kaynakları Kalemlerindeki Değişimler* (milyar ABD doları)

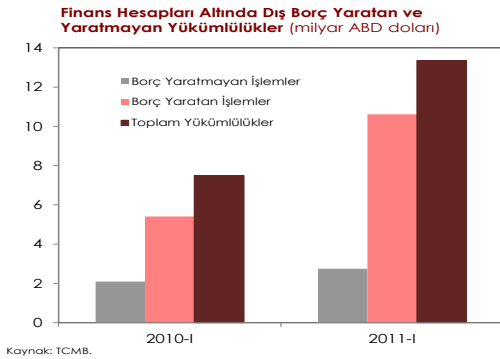

Kaynak: TCMB.

* 2011 yılının ilk çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre gerçekleşen değişimi göstermektedir.

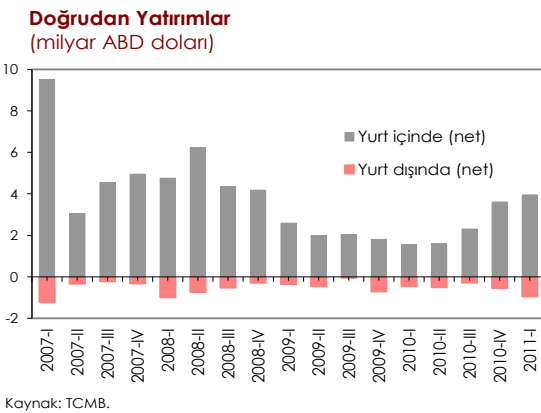
² Bakanlık Ek Tablolar, "Dış Finansman İhtiyacı ve Finansman Kaynakları".

32. Finansman kaynaklarındaki anılan gelişmelere paralel olarak, 2011 yılının ilk çeyreğinde borç yaratan finansman kaynakları 10,6 milyar ABD doları, borç yaratmayan finansman kaynakları ise 2,7 milyar ABD doları artmıştır. 2010 yılının ilk çeyreğinde ise söz konusu kaynaklar sırasıyla 5,4 ve 2,1 milyar ABD doları artış göstermiştir.³

2.1 Doğrudan Yatırımlar

33. 2011 yılının ilk çeyreğinde gerçekleşen 3,9 milyar ABD dolarlık yurt içinde doğrudan yatırımın katkısıyla, net doğrudan yatırımlar 3 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Yurt içinde doğrudan yatırımların 0,5 milyar ABD dolarını gayrimenkul yatırımları oluştururken, Türkiye'deki yabancı sermayeli şirketlerin yurt dışındaki ortaklarından kullandıkları kredileri gösteren diğer sermaye (net) kaleminde 57 milyon ABD dolarlık net geri ödeme gerçekleşmiştir. Bu dönemde yurt içi yerleşiklerin yurt dışı yatırımları 0,9 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir.

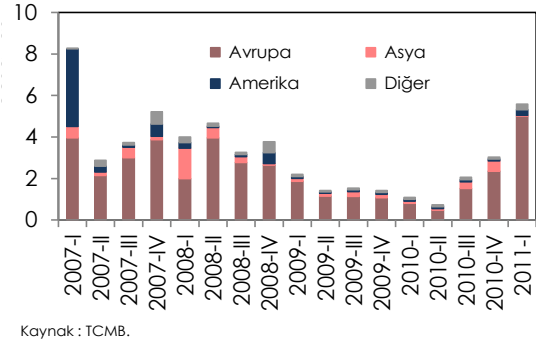

34. "Doğrudan Yatırımlar/Yurt İçinde/Sermaye/Giriş" kalemi ülke bazında

³ Bakanız Ek Tablolar, "Ödemeler Dengesi Borç Yaratan ve Borç Yaratmayan Akımlar".

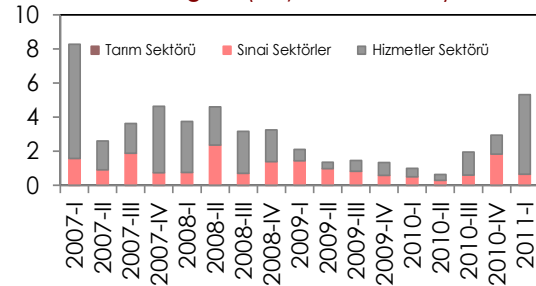
incelendiğinde, 2007'nin ilk çeyreği hariç, çeyreklik dönemler itibarıyla ana yatırımcıların Avrupa ülkeleri olduğu gözlenmiştir. Bu eğilim 2011 yılının ilk çeyreğinde de devam etmiş ve Avrupa ülkelerinin payı yüzde 94,3 olmuştur.

Türkiye'deki Doğrudan Yatırımlar - Coğrafi Dağılım

 (milyar ABD doları)

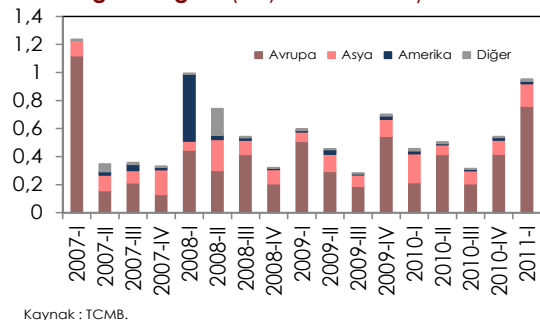
35. Yurt dışı yerleşiklerin Türkiye'deki doğrudan yatırımlarının sektörel payları incelendiğinde, 2011 yılının ilk çeyreğinde hizmetler sektörü sınıflaması altında yer alan mali aracı kuruluşların faaliyetlerine ilişkin yatırımlarda artış gözlenmiştir.

Türkiye'deki Doğrudan Yatırımlar - Sektörel Dağılım

 (milyar ABD doları)

36. "Doğrudan Yatırımlar/Yurt Dışında/Çıkış" kalemi ülke bazında incelendiğinde, 2011 yılının ilk çeyreğinde Avrupa ülkelerinin payının ağırlığını koruduğu gözlenmiştir.

Yurt Dışındaki Doğrudan Yatırımlar - Coğrafi Dağılım

 (milyar ABD doları)

Kutu 2

KÖRFEZ ÜLKELERİNDE ORTAYA ÇIKAN GELİŞMELERİN ÖDEMELER DENGESİ FİNANS HESAPLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

2011 yılı Ocak ayında Tunus'ta başlayan ve izleyen aylarda Mısır, Libya ve aralarında Bahreyn'in de bulunduğu Körfez ülkelerine sıçrayan toplumsal gelişmeler, bir finans merkezi olan Bahreyn'de dokuz yurt içi yerleşik bankanın şube buldurmasının da etkisiyle, 2011 yılının ilk çeyreğinde ödemeler dengesi finans hesapları üzerinde etkili olmuştur. Söz konusu etkinin temelde mevduat kanalı aracılığı ile gerçekleştiği; ana kalemlerin de banka hariç gerçek ve tüzel kişilerin (diğer sektörler) yurt dışındaki mevduatları ve yurt içinde yerleşik bankaların yurt dışı şubelerinin Türkiye'deki bankalar nezdindeki mevduatları olduğu görülmektedir.

Basit bir örnekle ifade etmek gerekirse, yurt içinde yerleşik gerçek bir kişinin, yurt içinde yerleşik bir bankanın yurt dışı şubesinde 100 ABD doları tutarında mevduat hesabı açması durumunda ödemeler dengesine aşağıdaki kayıtlar yapılacaktır (Ödemeler dengesi istatistiklerinde finansal yükümlülük artışları artı (+) ve finansal varlık artışları da eksi (-) işaret ile gösterilmektedir):

Diğer Yatırımlar (DY)/Varlıklar/Efektif ve Mevduat/Diğer Sektörler - USD 100

DY/Varlıklar/Efektif ve Mevduat/Bankalar/Yabancı Para + USD 100

Aynı şubenin söz konusu mevduatı Türkiye'deki merkezine ya da yurt içinde yerleşik diğer bir bankaya plase etmesi durumunda ise ödemeler dengesine aşağıdaki kayıtlar yapılacaktır:

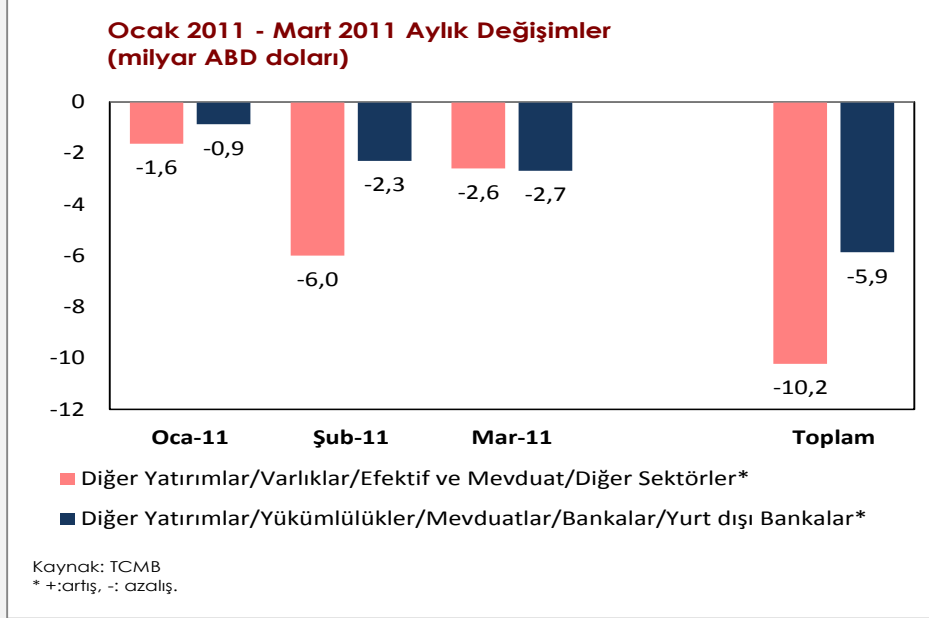
Diğer Yatırımlar (DY)/Yükümlülükler/Mevduatlar/Bankalar/Yurt dışı Bankalar + USD 100

DY/Varlıklar/Efektif ve Mevduat/Bankalar/Yabancı Para - USD 100

Yurt içinde yerleşik gerçek kişinin yurt dışı şubedeki mevduat hesabını kapatarak, yurt içine yönlendirmesi neticesinde ise yukarıda yer verilen işlemler ödemeler dengesine ters işaretli olarak yansıtılacaktır. Bu işlemin neticesinde ise diğer sektörlerin mevduat varlıkları ile bankaların mevduat yükümlülüklerinde azalış görülecektir.

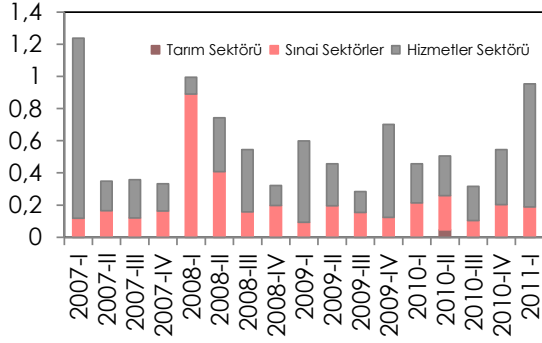
2011 yılının ilk çeyreği itibarıyla özellikle Körfez Ülkelerinde ortaya çıkan siyasi gelişmelerin yarattığı belirsizlik neticesinde, burada şubeleri olan yurt içinde yerleşik bankalar

işlemlerini yurt içine kaydırmışlardır. Yukarıda açıklanan ödemeler dengesi hesap ilişkileri doğrultusunda, söz konusu dönem itibarıyla, diğer sektörlerin (yurt içi yerleşik bankaların yurt dışı şubeleri nezdindeki) mevduatları ile yurt dışı bankaların (yurt dışı şubeler dahil) yurt içi bankalar nezdindeki mevduatlarında önemli değişimler meydana gelmiştir.

37. Yurt dışına yapılan yatırımlarda hizmetler sektörü 2011 yılının ilk çeyreğinde de ağırlığını korumuştur.

Yurt Dışındaki Doğrudan Yatırımlar - Sektörel Dağılım (milyar ABD doları)

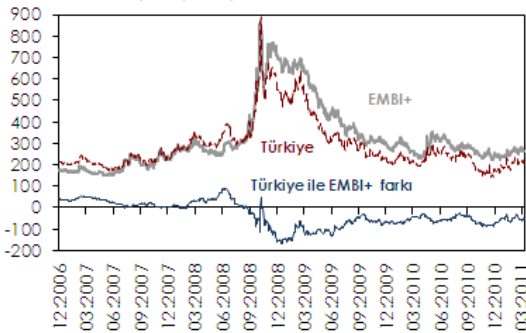

Kaynak : TCMB.

2.2 Portföy Yatırımları

38. 2011 yılının ilk çeyreği itibarıyla, gelişmiş ülkelerdeki kredi, gayrimenkul ve emek piyasalarındaki sorunların devam etmesi, özellikle Avrupa'da kamu borç sürdürülebilirliği ve olası mali konsolidasyona ilişkin belirsizlikler ile petrol fiyatlarındaki hızlı artışlar, küresel ekonomik toparlanma hızına ilişkin aşağı yönlü riskleri beslemiştir. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin büyüme dinamiklerindeki ayrışma, gelişmekte olan ülkelere yönelik sermaye akımlarını güçlendirmiştir. Gelişmekte Olan Ülkeler Tahvil Endeksi (EMBI+) azalma eğilimine girerken, bu dönemde de Türkiye'nin risk primi diğer gelişmekte olan ülkeler ortalamasına kıyasla daha olumlu seyretmiştir.

İkincil Piyasa Getiri Farkları ve Türkiye'nin Görel Durumu (baz puan)

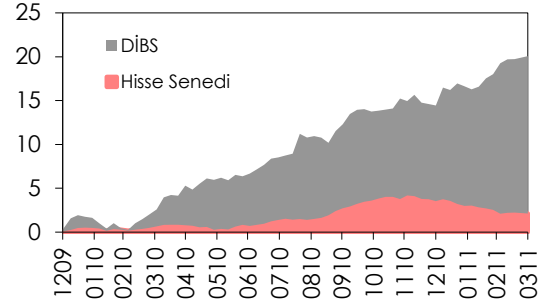

Kaynak: JP Morgan.

39. 2011 yılının ilk çeyreğinde, DİBS kaynaklı net girişler devam ederken, hisse senedi kaynaklı net çıkışlar görülmüştür. Anılan kalemler sırasıyla 6,6 milyar ABD

doları giriş ve 1,3 milyar ABD doları çıkış göstermiştir.

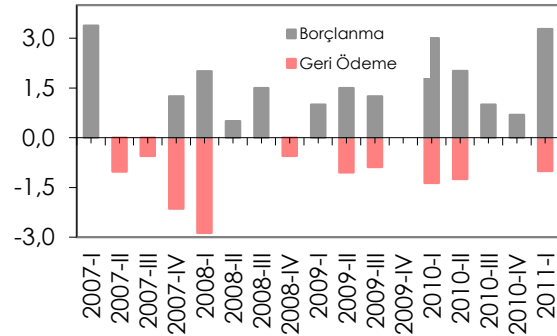
Yabancıların Menkul Kıymet Alımı (milyar ABD doları, yıllıklandırılmış)

Kaynak: TCMB.

40. Hazine, yurt dışında tahvil ihracı yoluyla yılın ilk çeyreğinde 3,3 milyar ABD doları borçlanmıştır. Söz konusu borçlanmanın 1 milyar ABD dolarlık kısmı Ocak ayında ve ABD doları cinsinden, 2,3 milyar ABD dolarlık kısmı ise Mart ayında ve Japon yeni cinsinden gerçekleştirilmiştir. Ocak ayındaki ihraç, 30 yıl vadede şimdiye kadar gerçekleştirilen en düşük maliyetli tahvil ihracı olma özelliğini taşımaktadır.⁴ Aynı dönemde, Hazine 1 milyar ABD doları tutarında tahvil ihracı geri ödemesinde bulunmuştur.

Genel Hükümetin Yurt Dışında Tahvil İhracı (milyar ABD doları)

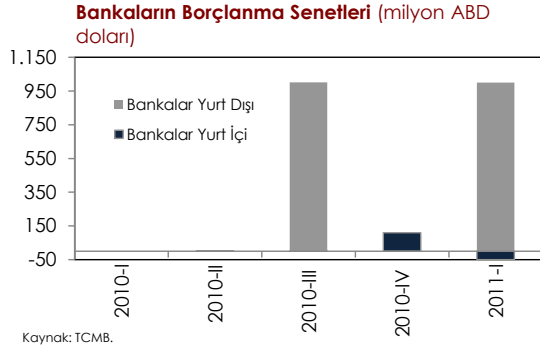

Kaynak: TCMB.

41. Bankalar, yurt dışında tahvil ihracı yoluyla yılın ilk çeyreğinde 1 milyar ABD doları borçlanırken, diğer sektörler bu dönemde yurt dışında tahvil ihracında bulunmamışlardır. BDDK'nın 20/09/2010 tarih ve 3875 sayılı Kararı ile mevduat bankalarına yurt içinde tahvil ve bono ihraç etmesine izin vermesiyle, 2010 yılının

⁴ Kaynak: Hazine Müsteşarlığı.

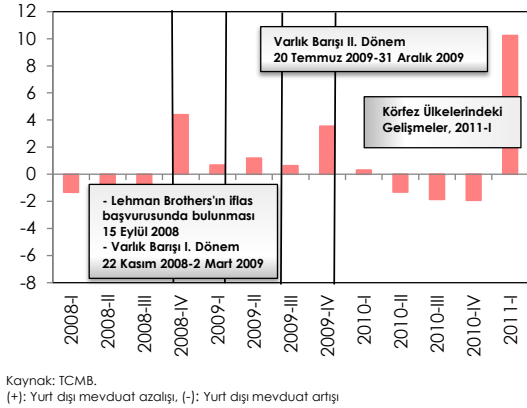
son çeyreğinden itibaren bankaların tahvil ve bono ihraçları artış göstermiştir. Bankacılık sektörü ve diğer sektörlerin yurt içinde ihraç ettiği borç senetlerinden yurt dışı yerleşiklerin aldıkları ve Portföy Yatırımları/Yükümlülükler/Bankalar ve Diğer Sektörler/Yurt İçi kalemleri altında gösterilmeye başlanan net tutarlar, 2011 yılının ilk çeyreğinde sırasıyla 50 milyon ABD doları ve 1 milyon ABD doları satışa işaret etmektedir.

2.3 Krediler ve Mevduat

42. Diğer sektörlerin yurt dışı bankalardaki (yurt içi bankaların yurt dışı şubeleri dahil) mevduat değişimlerini gösteren "Finans Hesapları / Diğer Yatırımlar / Varlıklar / Efektif ve Mevduat / Diğer Sektörler" kaleminin veri kaynağı Uluslararası Ödemeler Bankası (Bank for International Settlements, BIS)'nin yayımladığı yerel bankacılık istatistikleri olup, BIS bu verileri 3 aylık bazda ve yaklaşık dört aylık bir gecikme ile açıklamaktadır. 2011 yılı verilerinden başlamak üzere ise, BIS verisi açıklanmaya kadar, bankaların yurtdışı şube mizanlarından elde edilen veriler gösterge niteliğinde kullanılmaya başlanmıştır. Bu çerçevede, diğer sektörlerin yurt dışındaki mevduatı, 2011 yılının ilk çeyreğinde 10,2 milyar ABD doları azalış göstermiştir. Bu gelişmede özellikle bir finans merkezi konumunda olan Bahreyn'de ortaya çıkan siyasi gelişmelerin yarattığı belirsizlik neticesinde burada şubeleri olan bankaların işlemlerini yurt içine kaydırmaları etkili olmuştur (Kutu 2).

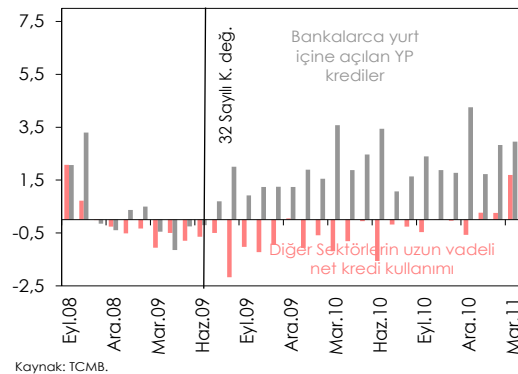
Diğer Sektörlerin Yurt Dışı Mevduatı (milyar ABD doları)

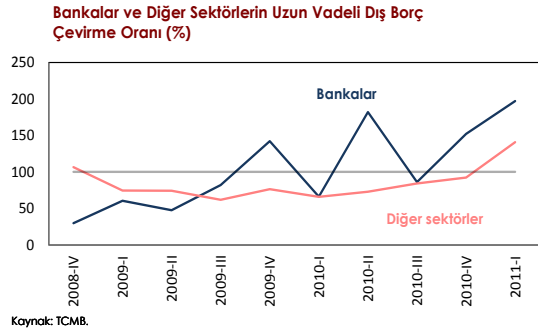
43. Doğrudan yatırımlar ve portföy yatırımları ile IMF kredileri ve bankaların efektif ve mevduatları hariç sermaye hareketleri incelendiğinde, küresel finans krizine bağlı olarak 2008 yılı son çeyreğinden itibaren çıkış yönlü olan uzun vadeli sermaye hareketleri, 2010 yılının son çeyreğinde sınırlı bir giriş göstermiş; 2011 yılının ilk çeyreğinde ise giriş eğilimi artarak devam etmiştir. 2009 yılı üçüncü çeyreğinden itibaren sürekli giriş yönlü olan kısa vadeli sermaye hareketleri, 2011 yılının ilk çeyreğinde, mevduatlarda gerçekleşen azalmanın etkisiyle, 2,5 milyar ABD dolarlık çıkış göstermiştir (Kutu 3).

44. Uluslararası kredi piyasalarında yaşanan daralmayla beraber son iki yıldır net kredi geri ödeyicisi konumunda olan diğer sektör, 2011 yılının ilk çeyreğinde, yurt dışından sağlamış oldukları uzun vadeli kredilerde ortaya çıkan belirgin artışın neticesinde, net kredi kullanıcısı durumuna gelmiştir. Ayrıca, diğer sektörlerin yurt içinden yabancı para kredi kullanımları bu dönemde de devam etmiştir.

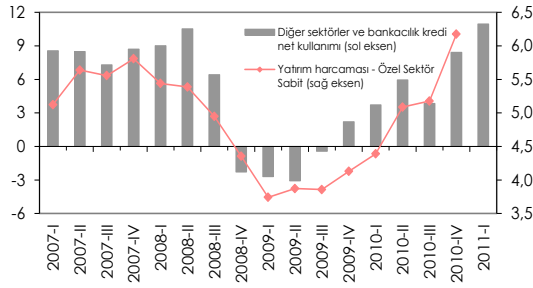
Diğer Sektörlerin Uzun Vadeli Net Kredi Kullanımı ve Bankalarca Yurt İçine Açılan YP Kredileri (milyar ABD doları)

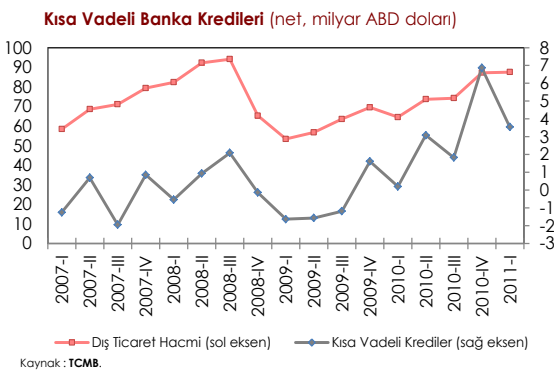
45. Bankalar uzun vadeli kredilerde 2011 yılının birinci çeyreğinde net kullanıcı olmuştur.

Uzun Vadeli Nef Kredi Kullanımı ve Diğer Sektörlerin Yatırım Harcamaları
(milyar TL, 1998=100, 32 sayılı Karar etkisi dahil)

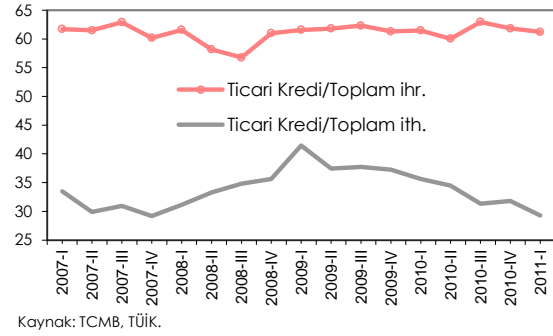

46. Dış ticaret hacmindeki artışa paralel olarak bankaların yurt dışından kısa vadeli kredi kullanımları 2011 yılının ilk çeyreğinde de devam etmiştir.

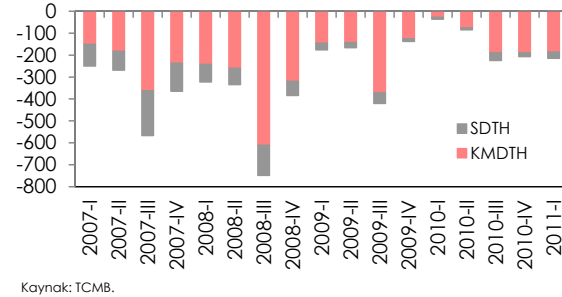
47. İhracattaki ticari kredilerin payı son dönemde görece yatay bir seyir izlemiştir. İthalattaki ticari kredilerin payında gözlenen düşüş eğilimi, 2011 yılının ilk çeyreğinde de devam etmiştir.

Ticari kredilerin İthalat ve İhracata Oranı (%)

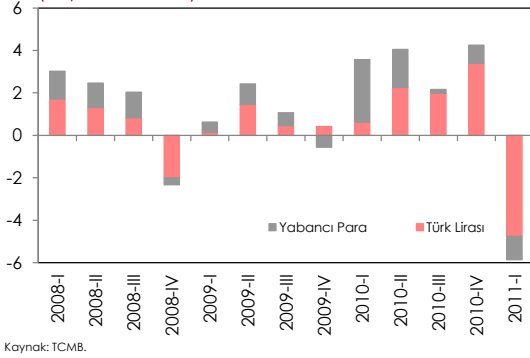
48. Yurt dışında çalışan işçilerin Merkez Bankası nezdinde açtıkları uzun vadeli kredi mektuplu döviz tevdiat hesapları (KMDTH) ile süper döviz hesaplarına (SDH) uygulanan faiz oranlarının son olarak 2010 Ekim ayı başında düşürülmesinin de etkisiyle bu hesaplarda gözlenen çıkış 2011 yılının ilk çeyreğinde de devam etmiştir. Bu dönemde kısa vadeli hesaplardaki çıkışlar da sürmüştür.

KMDTH ve Süper Döviz Hesapları
(milyon ABD doları)

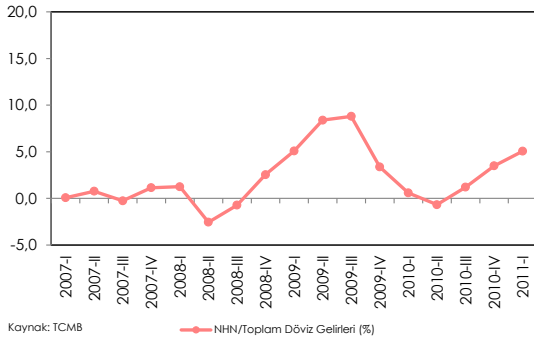
49. Yurt dışı yerleşiklerin yurt içi bankalardaki mevduatı 2011 yılının ilk çeyreğinde 5,6 milyar ABD doları azalış göstermiştir. Söz konusu azalışın 4,8 milyar ABD dolarlık kısmı, yurt dışında yerleşik bankaların yurt içinde yerleşik bankalar nezdindeki TL mevduatlarının azalmasından kaynaklanmıştır. TL mevduatlarındaki azalışta Bahreyn'de ortaya çıkan siyasi gelişmelerin yarattığı belirsizlik neticesinde burada şubeleri olan yerli bankaların işlemlerini yurt içine kaydırmaları etkili olmuştur.

Yurt Dışında Yerleşik Bankaların Yurt İçinde Yerleşik Bankalardaki Mevduatı - YP ve TL Dağılımı
(milyar ABD doları)

50. Net Hata Noksan kaleminin ödemeler dengesi tablosundaki toplam mal ihracatı, hizmetler dengesi/gelir, gelir dengesi/gelir ve cari transferler toplamı olarak hesaplanan toplam döviz gelirlerine oranı, 2011 yılı birinci çeyrek itibarıyla yüzde 5,1 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Net Hata Noksan(NHN) ve Toplam Döviz Gelirleri
(yıllıklandırılmış)

Kutu 3

BİLANÇO DIŞI YABANCI PARA NET GENEL POZİSYONU ÇERÇEVESİNDE SWAP İŞLEMLERİNİN ÖDEMELER DENGESİ İSTATİSTİKLERİNE KAYDI

Bankaların bilanço dışı varlık ve yükümlülükleri içerisinde yer alan türev işlemler, bankacılık sektörü "Bilanço Dışı Yabancı Para Net Genel Pozisyonu (BDYPNGP)"nın bileşenlerini oluşturmaktadır. Bilanço dışı döviz varlığı olarak raporlanan türev işlemlerden, bilanço dışı döviz yükümlülüğü olarak raporlanan türev işlemler çıkarıldığında, kalan tutar pozitif ise bilanço dışı fazla (uzun) pozisyon, negatif ise bilanço dışı açık (kısa) pozisyon oluşmaktadır⁵. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK)'nun süreli yayınlarından olan "Türk Bankacılık Sektörü Kur Riski Değerlendirme Raporu"nda BDYPNGP'ye konu olan türev işlemler şu şekilde sınıflandırılmıştır: İki Güne Kadar Vadeli, Forward, Future, Swap, Para Opsiyonları ve Diğer. Ancak, en son tarihli Eylül 2010 raporunda belirtildiği üzere, önceki dönemlerde olduğu gibi sektörün bilanço dışı pozisyonunun belirleyicisi swap sözleşmeleridir.

Swap işlemleri, birincisi genellikle sözleşmenin yapıldığı an itibarıyla belirli büyüklükler üzerinden para değişiminin gerçekleştiği spot bir işlem, ikincisi de ilk işlemin vade sonunda tersine çevrildiği iki işlemden oluşan bir türev işlemdir. Diğer bir ifadeyle, swap işleminin gerçekleştiği tarih itibarıyla **birinci spot işlem bilanço içinde, vadede gerçekleşecek değişim ise bilanço dışında görülmektedir**. Dolayısıyla, swap işlemlerin kullanımı ve hacmi bilanço içi pozisyon ile bağlantılı iken; swap dışındaki türev işlemlerin, sektörün bilanço dışı döviz pozisyonu üzerindeki etkileri oldukça sınırlıdır.⁶

Anılan Eylül 2010 tarihli raporda, banka veya banka grupları bazında istisnai durumlar olmakla birlikte genellikle bankaların bilanço içi TL-Yabancı Para kompozisyonunu ve/veya sabit-değişken faiz yapısını etkilemeye veya aktif-pasif vade yapısını değiştirmeye yönelik olarak, fon yönetimi kapsamında swap işlemlerine başvurdukları, diğer türev sözleşmelerin ise genelde müşteri taleplerine yönelik olarak yapıldığı ve çoğunlukla diğer türev işlemlerde nette yüksek düzeyde pozisyon taşınmadığı ifade edilmektedir. Ayrıca, Türk bankacılık sektöründe, toplam mevduatlar içerisinde üç aya kadar olan mevduatların payının yüksekliği dikkate alındığında, swap işlemleri bankalara uzun vadeli Türk lirası kaynak sağlama imkanı sağlamaktadır.

Ödemeler dengesi metodolojisi gereği, **swap işlemleri ödemeler dengesinden takip edilememekte ancak swap işlemlerinin dayanak olduğu kalemlerde gerçekleşen işlemler, işlemin gerçekleştirildiği tarih itibarıyla ödemeler dengesine kaydedilmektedir**. Örneğin, yurt içinde yerleşik bankanın yurt dışında yerleşik bir bankayla gerçekleştirdiği ve spot bacağında 100 ABD doları verip karşılığında Türk Lirası (TL) aldığı bir swap işleminde, ödemeler dengesi kayıtları aşağıdaki şekilde olacaktır (Gösterim kolaylığı açısından, 1 ABD doları = 1,5 TL olduğu ve kurun vade sonunda değişmediği varsayılmıştır.):

⁵ Bakınız BDDK Türk Bankacılık Sektörü Kur Riski Değerlendirme Raporu, Eylül 2010, s.17

⁶ a.g.e.

Diğer Yatırımlar (DY)/Varlıklar/Efektif ve Mevduat/Bankalar/Yabancı Para + USD 100

DY/Yükümlülükler/Mevduatlar/Bankalar/Yurt dışı Bankalar/TL

- TL 150

Yurt dışında yerleşik tüm bankaların TL muhabet hesapları, Türkiye'deki bankalar nezdinde bulunduğundan, ABD doları karşılığında TL verilmesi neticesinde, Türkiye'de yerleşik bankanın yurt dışı yerleşik bankaya olan TL mevduat yükümlülüklerinde bir azalış ortaya çıkacaktır. Vade sonunda ise, işlem tersine çevrilerek (yurt içi yerleşik banka USD alıp karşılığında TL vermektedir), ödemeler dengesine aşağıdaki kayıtlar yapılacaktır:

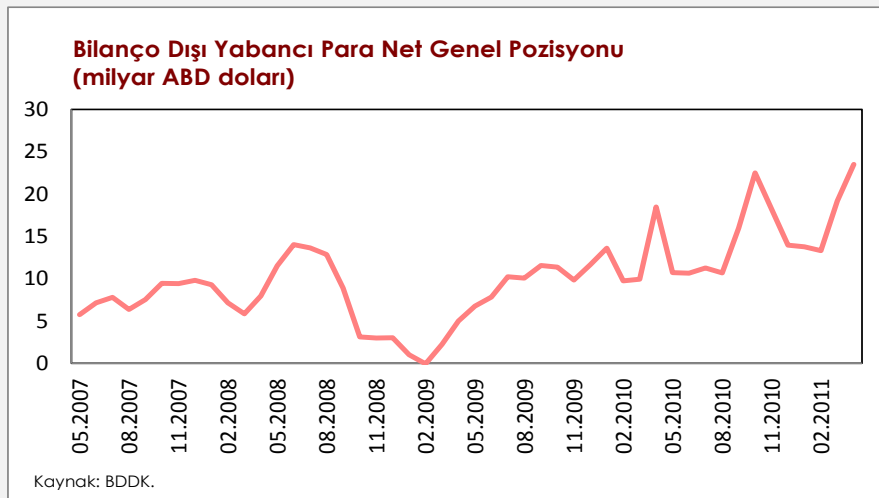
Diğer Yatırımlar (DY)/Varlıklar/Efektif ve Mevduat/Bankalar/Yabancı Para - USD 100

DY/Yükümlülükler/Mevduatlar/Bankalar/Yurt dışı Bankalar/Türk Lirası

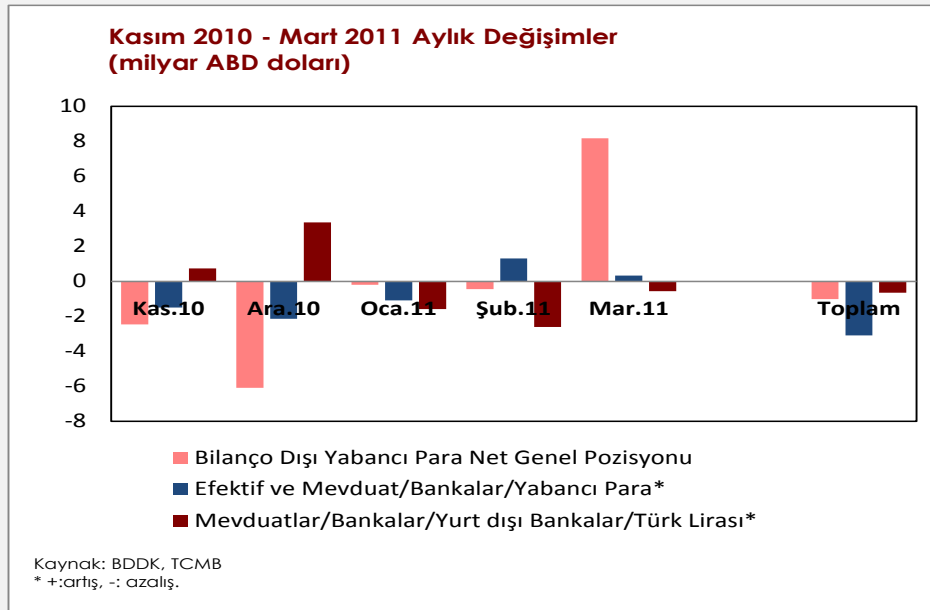
+ TL 150

Swap işleminin vadesinde, **diğer her şey sabitken**, bir başka deyişle, ödemeler dengesinin anılan iki kalemini etkileyecek başka hiçbir işlemin gerçekleşmemesi halinde, ödemeler dengesinde hem TL mevduat yükümlülüklerinde, hem de bankalar yabancı para efektif ve mevduat varlıklarında artış görülmesi beklenmektedir (Ödemeler dengesi istatistiklerinde finansal yükümlülük artışları artı (+) ve finansal varlık artışları da eksi (-) işaret ile gösterilmektedir).

Yukarıda anılan çerçeve içerisinde, "Bankacılık Sektörü Bilanço Dışı Yabancı Para Net Genel Pozisyonu" incelendiğinde, aşağıdaki grafikte görüldüğü üzere, sektörün bilanço dışı uzun pozisyonda olduğu ve 12 Kasım 2010 - 4 Mart 2011 tarihleri arasında bu pozisyonlarda 11,5 milyar ABD doları bir azalış ortaya çıktığı gözlenmektedir. Bu tarihten itibaren ise bilanço dışı uzun pozisyonlar tekrar artışa geçmiştir.

Aşağıda yer alan grafikte ise bilanço dışı yabancı para net genel pozisyonundaki değişim, ödemeler dengesindeki bankalar yabancı para efektif ve mevduat varlıkları kalemi ile TL mevduat yükümlülükleri kalemlerinin Kasım 2010 – Mart 2011 dönemindeki değişimleri ile bir arada gösterilmektedir. 2010 yılı Kasım ve Aralık ayları ile 2011 yılı Mart ayında BDYPNGP'de büyük oranlı değişimler yaşanmış, ödemeler dengesindeki TL mevduat yükümlülükleri kaleminin de anılan aylarda beklenildiği gibi BDYPNGP ile ters yönde hareket ettiği gözlenmiştir. Diğer taraftan, bankalar yabancı para efektif ve mevduat varlıkları kaleminin ise, anılan aylarda beklenilenin aksine BDYPNGP ile aynı yönde hareket ettiği gözlenmiştir. Bu durumun, söz konusu kalemi etkileyen ters yöndeki diğer işlemlerin anılan dönemde daha ağırlıklı olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

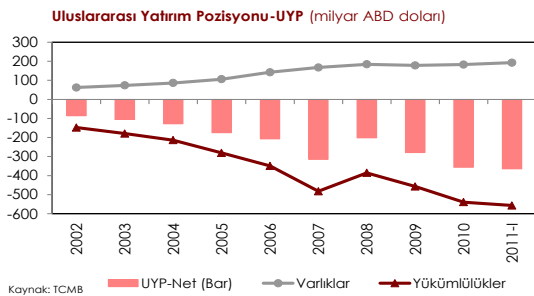

III. Uluslararası Yatırım Pozisyonu

Genel Değerlendirme

51. Türkiye'deki yerleşiklerin yurt dışı yerleşiklerden olan finansal alacakları ve rezerv varlıkları ile yurt dışı yerleşiklere olan finansal yükümlülüklerinin belli bir tarihteki stok değerini gösteren Uluslararası Yatırım Pozisyonu (UYP)'na göre, 2011 yılı birinci çeyrek sonu itibarıyla Türkiye'nin yurt dışı varlıkları 192,4 milyar ABD doları, yükümlülükleri ise 556,8 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

52. Türkiye'nin de içinde bulunduğu gelişmekte olan ülkelere yönelik sermaye akımları, 2011 yılı birinci çeyrek boyunca da görece olarak güçlü seyretmiş, UYP'nin özellikle yükümlülük kalemlerini etkilemeye devam etmiştir. Bu gelişmeler çerçevesinde, 2010 yıl sonunda -356,5 milyar ABD doları olan ve Türkiye'nin yurt dışı varlıkları ile yurt dışına olan yükümlülüklerinin farkı olarak tanımlanan net UYP, 2011 yılı birinci çeyreğinde -364,3 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Net UYP'nin 7,8 milyar ABD dolarlık artışında, varlıkların 9,8 milyar ABD doları artmasına rağmen yükümlülüklerin 17,6 milyar ABD doları yükselişi belirleyici olmuştur.

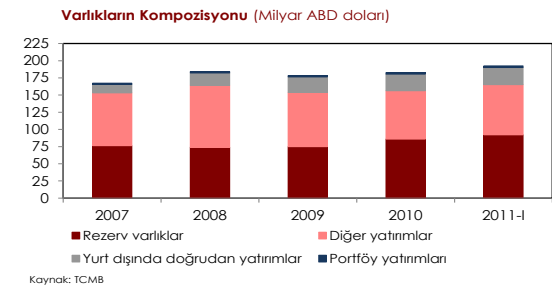

53. 2011 yılı birinci çeyrek sonu itibarıyla TL'nin ABD doları karşısındaki değerinde 2010 sonuna göre önemli bir değişiklik gözlenmezken, aynı dönemde ödemeler dengesi kaynaklı net hisse senedi satışları ile birlikte İMKB endeksindeki yüzde 2,4'lük gerilemenin de etkisiyle, hisse senedi stoku azalmış ve 57,9 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

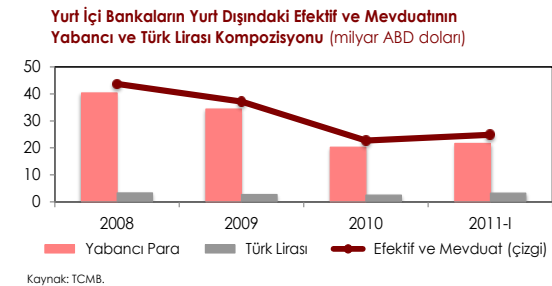
54. Yurt içinde doğrudan yatırım stoku, ödemeler dengesi kaynaklı 3,9 milyar ABD doları girişin de katkısıyla dönem sonunda 186,9 milyar ABD dolarına yükselmiştir.

3.1 Varlıklar

55. 2011 yılı birinci çeyreğinde yurt dışında doğrudan yatırımlar, diğer yatırımlar ve rezerv varlıklarda gözlenen artış sonucu varlık stoku 2010 yıl sonuna göre 9,8 milyar ABD doları artmıştır. Aynı dönemde 192,4 milyar ABD dolarlık varlık stokunun kompozisyonu önceki yıl sonuna göre fazla değişmemiş ve yüzde 48'ini rezerv varlıklar, yüzde 38'ini diğer yatırımlar, yüzde 13'ünü yurt dışında doğrudan yatırımlar ve yüzde 1'ini ise portföy yatırımları oluşturmuştur. Öte yandan, 2011 yılı birinci çeyreğinde rezerv varlıklar 6,2 milyar ABD doları artarak 92,2 milyar ABD dolarına ulaşmıştır. Bu artışla birlikte, yurt dışı şube ve iştirakler hariç tutularak hesaplanan, "Kalan Vadeye Göre Kısa Vadeli Dış Borçlar"ın Uluslararası Rezervlere oranı 2008 yılından bu yana olan düşüş eğilimini sürdürmüştür (Kutu 4).

56. Diğer yatırımların alt kalemlerinden bankaların efektif ve mevduatları, yabancı para varlıklardaki 2010 yıl sonuna göre 1,4 milyar ABD doları artışın etkisiyle 24,9 milyar ABD dolarına yükselmiştir. Aynı kapsamda, diğer sektörlerin yurt dışındaki varlıkları ise 2011 yılı birinci çeyreğinde önemli bir değişiklik göstermemiş ve 31,5 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

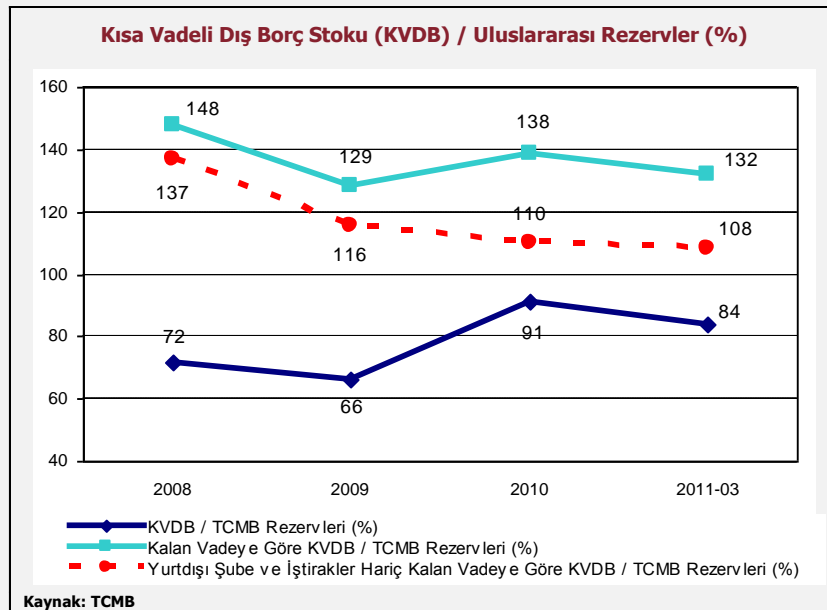

Kutu 4

ULUSLARARASI REZERVLER VE KISA VADELİ DIŞ BORÇLAR

Rezerv varlıklar, ödemeler dengesi finansman ihtiyaçlarını karşılamak, döviz piyasalarına müdahale etmek, ekonomiye ve milli paraya güveni sağlamak ve dış borçlanmaya hizmet etmek gibi amaçlar için parasal otorite tarafından kontrol edilen kullanıma hazır dış varlıklardır. TCMB uluslararası rezervleri; TCMB'nin altın rezervleri, Türkiye'nin kotası çerçevesinde TCMB'ye rezerv sağlamak amacıyla IMF tarafından tahsis edilen özel çekiş hakları (Special Drawing Rights - SDR), IMF nezdinde Türkiye'nin kredi dilimlerinden satın alışların toplamı ile TCMB'nin ödemelerde hemen kullanabileceği yurt dışı bankalar nezdindeki mevduat ile menkul kıymetlerinden oluşmaktadır. 2009 ve 2010 yıllarında sırasıyla 74,9 ve 86,0 milyar ABD doları olan TCMB uluslararası rezervleri 2011 yılı Mart ayı itibarıyla 92,2 milyar ABD dolarına yükselmiştir.⁷

Diğer taraftan, kısa vadeli dış borç stoku, temelde TCMB nezdindeki kısa vadeli kredi mektuplu DTH ve süper döviz hesapları, bankaların ve diğer sektörlerin yurt dışından kullandığı kısa vadeli kredileri, diğer sektörlerin yurt dışından sağladığı kısa vadeli ticari kredileri ile yurt dışında yerleşiklerin yurt içi bankalardaki TL ve döviz cinsinden mevduatı kalemlerinden oluşmaktadır. 2009 ve 2010 yıllarında sırasıyla 49,7 ve 78,2 milyar ABD doları olan kısa vadeli dış borç stoku, 2011 yılı Mart ayı itibarıyla 77,3 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir.⁸ Böylece kısa vadeli dış borç stokunun TCMB rezervlerine oranı 2009 yılında yüzde 66,4'ten 2010 yılı sonunda yüzde 91,0'a yükselmiş, 2011 yılı Mart ayı itibarıyla yüzde 83,8 olarak gerçekleşmiştir.

⁷ Bakınız Ek Tablolar "Uluslararası Yatırım Pozisyonu".

⁸ TCMB Kısa Vadeli Dış Borçlar yayını.

Ancak, daha sağlıklı bir değerlendirme yapılabilmesi için kısa vadeli dış borç stokuna uzun vadeli dış borcun kalan vadesi bir yıldan kısa olan kısmının da eklenmesi gerekmektedir. Buna göre, orijinal vadesine bakılmaksızın vadesine 365 gün veya daha az kalmış (365 gün dahil) dış borç verisi kullanılarak yeniden hesaplanan "Kalan Vadeye Göre Kısa Vadeli Dış Borçlar (Kalan Vadeye Göre KVDB)" 2009 yılında 96,2 milyar ABD dolarından 2010 yılında 119,1 milyar ABD dolarına, 2011 yılı Mart ayında 121,4 milyar ABD dolarına yükselmektedir. Böylece stokun uluslararası rezervlere oranı 2009 sonu itibarıyla yüzde 128,6 iken 2011 yılı Mart ayı itibarıyla yüzde 131,8 olmaktadır.

Diğer taraftan, ödemeler dengesi metodolojisinde Türkiye'de faaliyet gösteren bankaların yurt dışı merkez ve şubeleri ile iştirakleri yurt dışında yerleşik sayılmaktadır. Bir gösterge olması açısından bankaların yurt dışı şube ve iştiraklerinin Türkiye'de yerleşik bankalar ve reel sektöre kullandıkları krediler ile Türkiye'de yerleşik bankalar nezdindeki mevduatları düşülerek hesaplanan "Kalan Vadeye Göre KVDB"ın uluslararası rezervlere oranı aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Buna göre söz konusu oran 2009 yılında yüzde 115,7'den 2010 yılında yüzde 110,0'a, 2011 yılı Mart ayında yüzde 107,9'a düşmektedir.

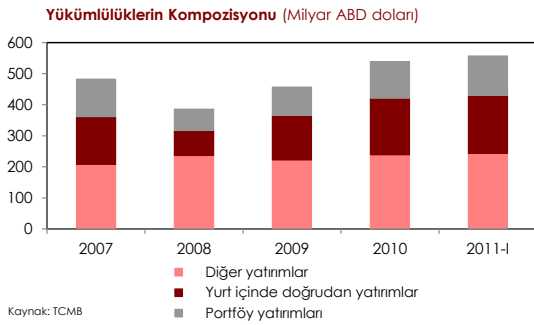
Sonuç olarak, vadesi 1 yıl içinde dolacak tüm dış borçların TCMB rezervlerine oranı yurt dışı şube ve iştiraklere borçlar hariç tutularak yeniden hesaplandığında, söz konusu oranın belirgin bir azalış eğiliminde olduğu gözlenmektedir.

Kısa Vadeli Dış Borç Stoku (KVDB) / Uluslararası Rezervler Oranının Hesaplanması (Milyon ABD doları)

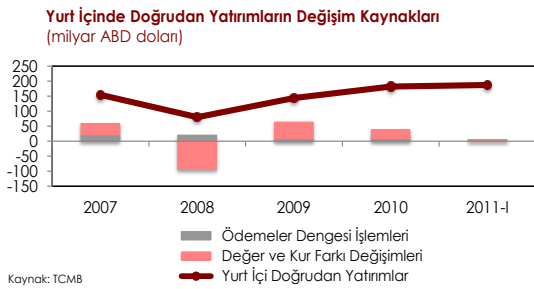
	2008	2009	2010	2011-03
TCMB rezervleri	74.236	74.836	85.984	92.152
Kısa Vadeli Dış Borç Stoku (KVDB)	53.104	49.711	78.207	77.259
KVDB / TCMB Rezervleri (%)	72	66	91	84
Kalan vadesi 1 yıldan kısa olan dış borçlar				
Genel Hükümet	7.241	6.737	6.623	6.686
Merkez Bankası	7.425	6.450	5.488	5.726
Bankalar	32.279	30.181	57.265	56.923
Diğer Sektörler	62.581	52.878	49.686	52.104
Kalan Vadeye Göre KVDB	109.526	96.246	119.062	121.439
Kalan Vadeye Göre KVDB / TCMB Rezervleri (%)	148	129	138	132
Yurt dışı şube ve iştiraklere borçlar				
Özel Sektör - Krediler	746	1.103	7.079	9.564
Bankalar - Yurt dışı merkez ve şubeler - TL	5.807	6.114	12.770	7.609
Bankalar - Yurt dışı merkez ve şubeler - YP	1.508	2.480	4.640	4.795
Toplam	8.061	9.697	24.489	21.968
Yurtdışı Şube ve İştirakler Hariç Kalan Vadeye Göre KVDB	101.465	86.549	94.573	99.471
Yurtdışı Şube ve İştirakler Hariç Kalan Vadeye Göre KVDB / TCMB Rezervleri (%)	137	116	110	108

3.2 Yükümlülükler

57. 2011 yılı birinci çeyreğinde yükümlülük kalemleri geçen yıl sonuna göre 17,6 milyar ABD doları artmıştır. Doğrudan yatırımlar 5,2 milyar ABD doları, portföy yatırımları 7,5 milyar ABD doları, diğer yatırımlar ise 5 milyar ABD doları artış göstermiştir. Dönem sonu itibarıyla, 556,8 milyar ABD dolarlık yükümlülük stokunun yüzde 36'sını diğer yatırımların alt kalemleri olan ticari ve diğer krediler, yüzde 34'ünü yurt içinde doğrudan yatırımlar, yüzde 23'ünü portföy yatırımları ve yüzde 7'sini ise diğer yatırımların alt kalemi olan mevduat oluşturmuştur.

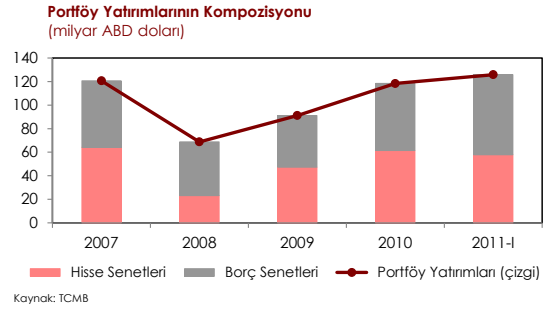

58. 2011 yılı birinci çeyrek sonu itibarıyla yurt içinde doğrudan yatırım stoku, 2010 yıl sonuna göre yüzde 2,9 oranında ve 5,2 milyar ABD doları artış ile 186,9 milyar ABD dolarına yükselmiştir. Aynı dönemde İMKB Ulusal 100 Endeksi'nin yüzde 2,4 oranında değer kaybettiği dikkate alındığında, net yurt içi doğrudan yatırımların ödemeler dengesi kaynaklı olarak 3,9 milyar ABD doları giriş göstermesinin söz konusu artışta temel etken olduğu anlaşılmaktadır.

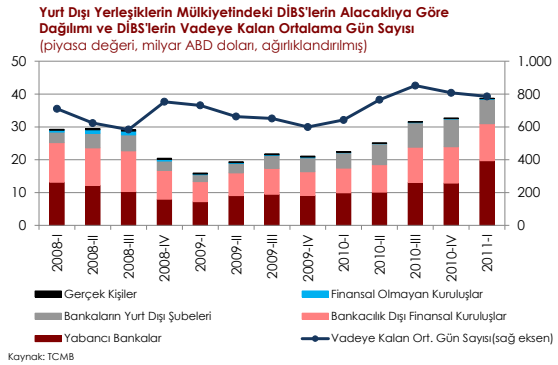

59. Portföy yatırımları stokunun yüzde 46,0'sını oluşturan yurt dışı yerleşiklerin hisse senedi stoku 2011 yılı birinci çeyrek sonu itibarıyla bir önceki yıl sonuna göre yüzde 5,9'lık azalışla 57,9 milyar ABD doları, borç senetleri alt kalemleri olan yurt dışı yerleşiklerin mülkiyetindeki DİBS stoku yüzde 18,5'lik artışla 38,7 milyar ABD doları, Hazine'nin tahvil stoku (yurt içi yerleşiklerce

alınan tahvil stoku düşüldükten sonra) ise yüzde 18,3'lük artışla 27,0 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

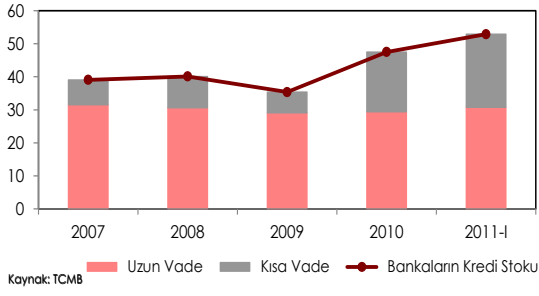

60. Yurt dışında yerleşiklerin mülkiyetindeki DİBS stokunun alacaklıya göre dağılımı incelendiğinde, 2011 yılının ilk çeyreğinde 2010 yılı sonuna göre yabancı bankaların ve bankacılık dışı finansal kuruluşların mülkiyetindeki DİBS'ler, sırasıyla 6,8 milyar ABD doları ve 0,2 milyar ABD doları artmışken, yurt içi bankaların yurt dışı şubelerinin mülkiyetindeki DİBS'ler 1 milyar ABD doları azalış göstermiştir. Ayrıca, yurt dışında yerleşik kişilerin mülkiyetindeki DİBS'lerin vadeye kalan ortalama gün sayısı, 2011 yılının birinci çeyreğinde 2010 yılı sonuna göre sınırlı bir azalış göstererek, 785 gün olarak gerçekleşmiştir.

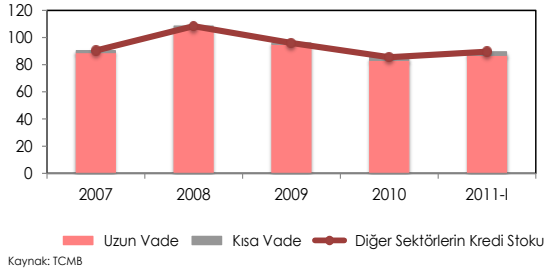
61. 2011 yılı birinci çeyrek sonu itibarıyla bankaların toplam dış kredi stoku 52,9 milyar ABD doları olmuştur. Bir önceki yıl sonuna göre 5,4 milyar ABD dolar tutarındaki artışın 1,4 milyar ABD dolarlık kısmı uzun, 3,9 milyar ABD doları ise kısa vadeli kredi stokundaki artıştan kaynaklanmıştır.

Bankaların Krediler Stokunun Kısa ve Uzun Vade Kompozisyonu (milyar ABD doları)

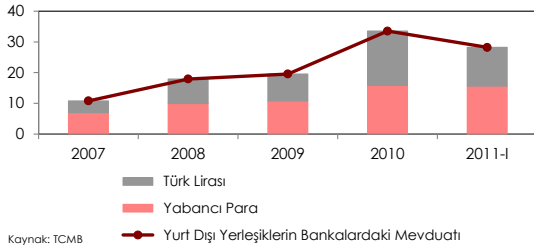
62. Son iki yıldır azalış eğiliminde olan, diğer sektörlerin toplam dış kredi stoku 2011 yılı birinci çeyrek sonu itibarıyla 4,0 milyar ABD doları artarak 89,5 milyar ABD doları olmuştur. Bu dönemdeki artışın yüzde 89'unun uzun vadeli kredilerdeki artıştan kaynaklandığı gözlenmektedir.

Diğer Sektörün Krediler Stokunun Kısa ve Uzun Vade Kompozisyonu (milyar ABD doları)

63. 2011 yılı birinci çeyreğinde yurt dışı yerleşiklerin Türkiye'deki mevduatı 2010 yılı sonuna göre 4,9 milyar ABD doları azalmıştır. Yurt dışı yerleşiklerin yurt içi yerleşik bankalardaki TL mevduatında 5,0 milyar ABD dolarlık çıkış gözlenmesi söz konusu azalışın temel nedeni olmuştur (Kutu 2). Yurt dışında yerleşik Türk vatandaşlarının Merkez Bankasındaki mevduatı ise aynı dönemde 12,2 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Yurt Dışı Yerleşiklerin Bankalardaki Mevduatının Yabancı Para ve Türk Lirası Kompozisyonu (milyar ABD doları)

IV. Ek Tablolar

CARI İŞLEMLER (milyon ABD doları)

	Cari İşlemler										
	Net	Dış Ticaret				Hizmetler		Gelir		Transferler	
		Net	İhracat (FOB)	Bavul Ticareti	İthalat (CIF)	Net	Turizm Geliri	Net	Faiz Gideri	Net	İşçi Gelirleri
(yıllık)											
2006	-32.249	-41.056	85.535	6.408	-139.576	13.555	16.853	-6.656	-6.322	1.908	1.111
2007	-38.434	-46.852	107.272	6.002	-170.063	13.283	18.487	-7.108	-7.477	2.243	1.209
2008	-41.959	-53.021	132.028	6.200	-201.964	17.311	21.951	-8.362	-8.677	2.113	1.431
2009	-13.991	-24.850	102.143	4.783	-140.929	16.749	21.250	-8.189	-7.304	2.299	934
2010	-48.424	-56.346	113.981	4.951	-185.541	14.416	20.807	-7.823	-5.430	1.329	829
(üç aylık)											
2010 I	-10.029	-8.833	26.000	1.446	-38.495	859	2.413	-2.319	-1.504	264	182
II	-10.804	-12.128	28.750	1.278	-44.900	2.750	4.559	-1.699	-1.391	273	171
III	-10.527	-16.637	27.014	1.058	-47.156	7.402	8.575	-1.657	-1.164	365	252
IV	-17.064	-18.748	32.217	1.169	-54.990	3.405	5.260	-2.148	-1.371	427	224
2011 I	-22.118	-20.635	31.468	1.050	-56.063	1.056	3.100	-2.978	-1.053	439	210
(aylık)											
2010 Nis	-4.369	-4.093	9.403	398	-14.943	234	1.044	-585	-429	75	56
May	-2.999	-3.636	9.803	448	-14.726	1.044	1.601	-494	-441	87	58
Haz	-3.436	-4.399	9.544	432	-15.231	1.472	1.914	-620	-521	111	57
Tem	-3.584	-5.335	9.577	329	-16.078	2.291	2.741	-635	-345	95	79
Ağu	-3.060	-5.660	8.525	395	-15.434	2.799	3.198	-332	-373	133	84
Eyl	-3.883	-5.642	8.912	334	-15.644	2.312	2.636	-690	-446	137	89
Eki	-3.426	-5.019	10.967	421	-17.297	2.271	2.685	-840	-427	162	77
Kas	-6.044	-6.508	9.391	386	-17.135	841	1.517	-467	-311	90	64
Ara	-7.594	-7.221	11.859	362	-20.558	293	1.058	-841	-633	175	83
2011 Oca	-6.061	-6.128	9.555	323	-16.901	396	933	-579	-309	250	69
Şub	-6.291	-6.160	10.077	319	-17.515	302	909	-515	-329	82	64
Mar	-9.766	-8.347	11.836	408	-21.647	358	1.258	-1.884	-415	107	77
(on iki aylık)											
Nis	-24.872	-35.055	105.510	5.110	-155.369	16.107	21.219	-8.007	-6.616	2.083	896
May	-26.262	-36.253	107.967	5.082	-159.227	15.938	21.376	-7.957	-6.397	2.010	880
Haz	-27.505	-37.747	109.181	5.092	-161.957	15.956	21.512	-7.629	-6.229	1.915	872
Tem	-30.600	-40.313	109.702	5.098	-165.179	15.584	21.346	-7.744	-6.093	1.873	871
Ağu	-33.116	-42.104	110.387	5.047	-167.802	14.664	20.730	-7.518	-5.911	1.842	853
Eyl	-36.027	-44.979	110.818	5.065	-170.961	14.508	20.560	-7.352	-5.733	1.796	847
Eki	-39.842	-48.691	111.689	5.011	-175.485	14.710	20.779	-7.691	-5.646	1.830	841
Kas	-44.077	-52.596	112.177	4.993	-180.002	14.606	20.854	-7.683	-5.474	1.596	821
Ara	-48.424	-56.346	113.981	4.951	-185.541	14.416	20.807	-7.823	-5.430	1.329	829
2011 Oca	-51.435	-59.669	115.700	4.868	-190.751	14.530	21.005	-7.785	-5.279	1.489	838
Şub	-55.028	-63.468	117.506	4.730	-196.484	14.627	21.193	-7.674	-5.134	1.487	844
Mar	-60.513	-68.148	119.449	4.555	-203.109	14.613	21.494	-8.482	-4.979	1.504	857

Kaynak: TCMB.

SERMAYE ve FİNANS HESAPLARI (milyon ABD doları)

Sermaye ve Finans Hesapları															
Net	Doğrudan Yatırımlar	Portföy Yatırımları					Diğer Yatırımlar								
		Net	Varlıklar	Yükümlülükler		Net	Efektif ve Mevduat Bankalar	Net	Yükümlülükler						
				Hisse Seneleri	Borç Seneleri				Krediler			Mevduat			
									Ticari Krediler	Genel Hük	Bankalar	Diğer Sekt.	Merkez B.	Bankalar	
(yıllık)															
2006	32.064	19.261	7.415	-3.987	1.939	9.463	11.502	-10.293	24.981	674	-5.223	5.814	18.812	-1.268	5.890
2007	36.677	19.941	833	-1.947	5.138	-2.358	23.943	-3.526	28.912	4.150	-3.901	5.609	26.025	-1.450	-1.873
2008	37.256	16.955	-5.014	-1.244	716	-4.486	24.318	-9.831	36.376	1.590	3.443	3.267	23.258	-1.791	6.190
2009	8.925	6.858	227	-2.711	2.827	111	1.993	6.684	-8.992	-1.095	922	-4.450	-10.375	-901	4.964
2010	42.832	7.291	16.126	-3.491	3.468	16.149	32.280	13.613	25.191	2.121	1.336	12.909	-5.427	-553	14.341
(üç aylık)															
2010 I	8.536	1.105	2.556	-1.024	578	3.002	5.775	2.625	2.360	-212	423	-243	-2.553	-36	4.972
II	11.612	1.099	4.280	155	173	3.952	11.437	5.493	7.394	637	457	3.688	-2.077	-85	4.569
III	8.474	2.021	6.673	-1.089	1.803	5.959	2.206	751	3.630	-468	424	1.472	-588	-225	2.756
IV	14.210	3.066	2.617	-1.533	914	3.236	12.862	4.744	11.807	2.164	32	7.992	-209	-207	2.044
2011 I	17.811	3.011	9.435	848	-1.281	9.868	9.287	-1.300	814	-507	-368	4.766	2.686	-215	-5.561
(aylık)															
2010 Nis	6.598	410	4.639	-462	137	4.964	5.750	4.611	1.890	579	759	1.507	-720	-27	-234
May	852	160	323	154	-501	670	2.142	388	2.386	-131	-30	1.452	39	-25	1.019
Haz	4.162	529	-682	463	537	-1.682	3.545	494	3.118	189	-272	729	-1.396	-33	3.784
Tem	2.755	1.143	3.981	9	571	3.401	-1.766	-3.586	3.093	-229	-75	-775	68	-65	4.072
Ağu	1.254	559	2.937	-468	14	3.391	1.132	1.359	-45	-151	858	914	-94	-105	-1.561
Eyl	4.465	319	-245	-630	1.218	-833	2.840	2.978	582	-88	-359	1.333	-562	-55	245
Eki	3.787	799	1.972	-480	969	1.483	1.939	1.182	2.782	575	-4	2.947	0	-79	-683
Kas	3.371	719	1.054	-846	730	1.170	3.546	1.461	1.936	577	-437	1.319	22	-66	545
Ara	7.052	1.548	-409	-207	-785	583	7.377	2.101	7.089	1.012	473	3.726	-231	-62	2.182
2011 Oca	4.504	-202	2.239	218	-630	2.651	3.330	608	484	-236	35	1.128	516	-68	-894
Şub	4.490	566	2.003	226	-554	2.331	1.880	-1.398	-3.041	-688	-249	1	331	-53	-2.395
Mar	8.817	2.647	5.193	404	-97	4.886	4.077	-510	3.371	417	-154	3.637	1.839	-94	-2.272
(oniki aylık)															
2010 Nis	25.469	5.355	9.688	-3.444	3.139	9.993	19.756	14.257	2.491	105	2.516	519	-10.836	-735	8.990
May	25.390	4.998	7.274	-2.682	1.976	7.980	22.665	13.369	7.235	373	2.589	3.731	-10.029	-712	9.343
Haz	28.565	5.302	7.464	-2.557	2.354	7.667	26.492	14.881	9.725	872	2.421	4.126	-10.622	-680	11.639
Tem	30.378	5.741	10.166	-2.124	2.873	9.417	24.672	11.347	11.910	630	1.386	3.520	-10.145	-616	15.169
Ağu	30.742	5.422	12.378	-2.312	2.324	12.366	23.774	11.114	12.151	454	1.751	5.010	-8.203	-525	13.067
Eyl	34.131	5.324	12.929	-2.848	3.625	12.152	25.187	11.668	14.042	588	1.265	7.149	-7.625	-484	12.672
Eki	36.959	5.523	14.951	-3.054	4.303	13.702	26.693	10.720	18.512	961	1.359	10.230	-6.388	-487	12.363
Kas	38.256	5.884	15.881	-3.379	4.892	14.368	29.166	12.383	20.677	1.286	1.032	11.344	-5.178	-522	12.251
Ara	42.832	7.291	16.126	-3.491	3.468	16.149	32.280	13.613	25.191	2.121	1.336	12.909	-5.427	-553	14.341
2011 Oca	46.062	6.688	16.450	-1.821	2.428	15.843	35.904	13.068	28.198	2.277	1.029	15.080	-3.943	-613	13.898
Şub	48.078	6.828	20.658	-1.936	2.076	20.518	35.248	11.462	23.586	2.031	775	15.036	-3.137	-654	9.058
Mar	52.107	9.197	23.005	-1.619	1.609	23.015	35.792	9.688	23.645	1.826	545	17.918	-188	-732	3.808

Kaynak: TCMB.

İHRACAT ENDEKSLERİ

Birim Değer Endeksi (2003=100, Yıllık % Değişim)

	2007				2007	2008				2008	2009				2009	2010				2010	2011
	I	II	III	IV		I	II	III	IV		I	II	III	IV		I	II	III	IV		
Toplam	9,0	9,4	12,4	20,0	13,1	20,7	23,6	24,3	-4,5	16,0	-19,0	-22,4	-21,1	-0,1	-16,6	9,7	6,2	1,5	3,2	4,7	11,2
Sermaye Mali	12,4	10,3	11,3	17,3	13,0	16,0	17,1	12,5	-3,2	10,8	-7,0	-9,1	-5,9	5,2	-5,0	0,1	-7,6	-7,5	-3,5	-3,7	3,3
Ara Mali	14,3	14,0	11,8	16,7	14,3	21,8	27,7	36,6	-1,2	22,0	-20,1	-29,3	-31,6	-6,8	-23,5	8,2	11,7	5,0	6,7	7,2	15,0
Tüketim Mali	3,2	4,1	12,6	23,0	11,4	20,8	21,0	13,3	-8,6	10,4	-14,8	-16,0	-10,1	7,8	-8,4	8,1	2,7	0,7	0,9	2,7	8,2
Önemli Fasıllar (ISIC Rev. 3'e göre):																					
Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	9,7	4,3	7,5	12,6	8,5	13,0	14,3	9,6	-5,1	8,4	-9,2	-8,4	-4,7	5,5	-5,0	3,3	-7,9	-6,1	-4,9	-4,1	0,3
Ana Metal Sanayi	24,1	26,4	13,0	12,2	18,7	27,2	41,4	79,5	8,0	43,0	-29,4	-46,7	-54,8	-20,8	-42,4	9,6	30,9	17,5	18,0	19,3	24,5
Giyim Eşyası	0,3	0,9	12,2	17,3	7,4	19,8	19,3	9,1	-9,9	10,0	-15,4	-18,3	-10,3	6,5	-10,5	4,1	1,1	-1,3	0,9	0,7	12,8
Tekstil Ürünleri	7,7	7,8	10,6	14,7	10,3	11,9	12,2	7,9	-7,6	5,7	-11,6	-13,7	-9,8	3,9	-7,9	4,8	4,1	4,9	7,5	5,3	18,3
Makine ve Teçhizat	12,4	13,5	13,3	17,7	14,4	16,5	17,5	13,9	-4,5	10,3	-10,6	-13,8	-9,0	4,0	-7,5	3,2	-2,1	-5,2	-1,3	-1,3	3,4
Gıda Ürünleri ve İçecek	-1,3	3,5	21,1	39,4	16,5	46,0	44,2	26,7	-3,5	24,6	-19,5	-23,5	-19,1	-3,8	-16,2	2,9	2,5	3,5	9,0	4,9	17,8
Kimyasal Madde ve Ürünler	8,3	7,5	7,7	12,8	9,0	17,1	18,8	19,9	4,6	15,2	-8,9	-13,5	-11,5	-0,3	-8,6	6,3	8,0	2,6	2,8	4,5	9,9
Metal Eşya Sanayi (Makine ve Teçhizatı Hariç)	17,5	14,0	12,3	13,7	14,8	18,1	21,0	24,4	4,6	16,4	-7,6	-16,2	-21,1	-6,3	-13,3	-2,3	-2,8	0,4	-1,7	-1,6	5,7
Plastik ve Kauçuk Ürünleri	9,5	8,8	12,8	17,8	11,9	17,8	17,4	15,3	1,3	12,9	-7,5	-9,9	-11,9	-1,3	-7,8	-0,7	-2,6	1,2	0,7	-0,3	10,5
Elektrikli Makina ve Cihazlar	19,9	13,9	11,1	13,2	14,0	17,1	18,0	12,5	-2,1	10,9	-12,6	-15,9	-12,2	2,9	-9,8	5,1	0,8	-2,8	-1,6	1,8	10,5
Rafine Edilmiş Petrol, Kok Köm., ve Nükleer Yak	-5,2	5,2	7,4	49,8	15,6	62,0	60,4	67,8	-24,7	35,5	-44,5	-48,0	-44,2	13,1	-33,8	52,8	32,8	12,5	13,5	20,9	24,3
Metallik Olmayan Diğer Mineral Ürünler	4,9	5,9	9,1	12,7	8,3	14,5	20,8	12,5	-5,1	10,8	-12,7	-21,6	-16,6	-3,8	-14,6	-0,2	0,2	-1,7	-1,8	-0,9	1,3
Mobilya	64,0	57,8	61,0	74,3	64,9	26,9	26,9	26,0	3,0	19,5	-4,2	-3,3	-1,0	15,0	1,7	18,1	11,7	10,8	14,8	14,2	15,2
Tarım ve hayvancılık	-3,9	3,9	25,2	43,5	20,4	22,6	20,5	-3,5	-18,3	-2,0	-12,4	-16,9	14,5	12,4	2,9	19,2	19,5	-3,5	2,3	3,3	4,8

Kaynak: TÜİK.

Miktar Endeksi (2003=100, Yıllık % Değişim)

	2007				2007	2008				2008	2009				2009	2010				2010	2011
	I	II	III	IV		I	II	III	IV		I	II	III	IV		I	II	III	IV		
Toplam	14,4	13,5	10,8	7,4	11,1	18,3	9,1	9,8	-9,1	6,2	-8,8	-15,9	-11,8	8,5	-7,2	-3,2	16,4	4,8	7,4	7,0	9,0
Sermaye Mali	39,1	25,5	34,5	27,8	31,2	23,6	25,2	16,1	-20,6	9,8	-40,8	-38,1	-33,1	-0,5	-30,0	15,5	16,6	10,5	3,7	10,6	12,4
Ara Mali	14,9	15,9	13,9	13,5	14,5	29,4	14,5	15,1	-3,3	12,4	0,7	-14,8	-11,7	10,0	-4,0	-13,5	21,0	7,2	8,7	6,4	9,8
Tüketim Mali	10,6	7,7	3,0	-2,5	4,2	4,7	-2,7	0,4	-11,8	-2,4	-16,2	-9,4	-3,9	8,7	-5,5	14,2	12,1	0,8	7,2	8,5	8,1
Önemli Fasıllar (ISIC Rev. 3'e göre):																					
Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	26,1	24,8	21,0	23,0	23,6	34,9	16,8	12,1	-37,1	4,9	-50,6	-43,1	-27,8	26,4	-29,9	50,1	24,9	5,9	7,4	19,9	7,7
Ana Metal Sanayi	5,9	16,9	6,1	17,2	11,4	77,8	23,0	24,5	12,4	28,0	53,6	-8,9	-15,6	7,1	16,3	-54,1	20,1	-5,2	-2,8	-19,7	3,3
Giyim Eşyası	13,5	18,6	3,0	-2,2	8,0	-2,9	-15,9	-9,5	-15,8	-11,4	-14,6	-5,7	-12,0	7,4	-6,7	8,1	11,0	12,0	7,0	10,1	0,4
Tekstil Ürünleri	9,0	6,4	6,1	2,3	5,8	7,9	1,1	-0,4	-10,2	-0,9	-21,6	-13,1	-7,8	9,0	-8,3	16,7	10,4	4,6	4,9	8,7	5,1
Makine ve Teçhizat	27,0	20,3	14,8	8,8	16,8	16,6	14,4	13,8	-2,3	10,6	-15,4	-16,5	-13,4	4,9	-10,7	9,1	18,4	16,7	11,4	13,9	17,7
Gıda Ürünleri ve İçecek	9,7	1,5	7,1	-5,5	2,4	-7,8	-4,0	4,6	8,5	0,7	15,2	21,0	2,2	2,9	9,3	0,5	4,2	10,3	15,0	7,9	12,1
Kimyasal Madde ve Ürünler	10,4	5,6	5,3	6,8	7,0	12,7	13,6	14,9	-12,0	6,9	-22,2	-11,1	-8,8	23,2	-5,8	42,8	22,8	21,8	24,2	26,9	10,5
Metal Eşya Sanayi (Makine ve Teçhizatı Hariç)	12,8	18,8	8,7	7,2	10,8	20,9	21,4	13,1	-8,4	11,7	-18,8	-19,0	-4,6	19,4	-6,8	16,7	18,0	8,1	10,7	13,1	22,2
Plastik ve Kauçuk Ürünleri	27,4	22,0	12,5	6,5	16,6	9,3	10,1	14,8	-5,9	7,1	-19,0	-13,5	-9,6	13,7	-7,9	28,1	25,1	14,5	20,3	21,4	21,5
Elektrikli Makina ve Cihazlar	37,4	33,9	25,9	18,7	27,8	16,0	12,0	13,8	-3,4	9,2	-12,8	-16,6	-14,5	9,6	-8,6	10,4	29,2	16,8	18,0	17,8	19,2
Rafine Edilmiş Petrol, Kok Köm., ve Nükleer Yak	23,1	19,1	21,7	34,9	25,2	23,5	8,4	24,3	-9,9	9,8	-48,2	-25,0	-11,4	-15,6	-25,2	17,0	2,1	-31,9	4,4	3,1	36,0
Metallik Olmayan Diğer Mineral Ürünler	10,6	10,7	12,1	15,9	12,3	13,3	30,9	15,3	-0,1	14,9	-2,1	-7,4	4,6	15,9	2,1	17,3	5,7	0,7	5,8	6,8	-2,0
Mobilya	-19,6	-14,1	-18,0	-26,2	-20,1	-1,6	-8,0	-1,3	-10,3	-5,3	-25,7	-20,8	-23,3	-17,6	-21,8	5,8	4,1	-2,7	7,2	7,5	9,0
Tarım ve hayvancılık	12,7	-16,8	-18,8	-12,1	-10,6	-14,8	0,8	14,5	17,5	7,7	18,3	17,0	6,6	4,8	7,7	4,6	15,0	14,2	-5,8	10,0	8,2

Kaynak: TÜİK.

İTHALAT ENDEKSLERİ

Birim Değer Endeksi (2003=100, Yıllık % Değişim)

	2007				2007	2008				2008	2009				2009	2010				2010	2011
	I	II	III	IV		I	II	III	IV		I	II	III	IV		I	II	III	IV		
Toplam	8,3	7,2	7,0	15,7	9,8	22,8	28,5	29,6	2,3	20,6	-16,8	-27,1	-25,9	-7,1	-20,1	7,8	13,3	6,9	7,5	9,0	14,1
Sermaye Mali	5,8	5,1	5,1	10,4	6,8	9,9	7,4	5,4	-7,3	3,5	-9,3	-14,6	-4,3	5,6	-6,4	2,0	3,8	-8,0	-6,8	-1,5	-1,3
Ara Mali	9,9	8,0	7,8	17,2	10,8	26,8	35,5	37,7	6,6	26,5	-18,5	-31,5	-31,5	-12,2	-24,4	8,8	18,2	12,1	13,0	13,2	19,3
Tüketim Mali	4,3	6,4	4,5	12,7	7,8	16,3	14,6	12,9	-5,8	8,8	-12,3	-11,5	-8,5	7,1	-6,9	6,3	-1,4	-4,1	-2,5	-1,0	2,6
Önemli Fasıllar (ISIC Rev.3'e göre):																					
Kimyasal Madde ve Ürünler	6,3	7,0	8,1	12,5	8,6	19,0	19,5	21,9	1,8	15,3	-23,1	-25,2	-26,9	-12,1	-22,3	10,9	10,4	7,8	8,3	9,1	12,6
Hampetrol ve Doğalgaz	-1,3	-3,3	1,9	27,2	6,1	50,3	66,1	57,5	11,4	45,4	-24,9	-44,7	-42,7	-21,1	-34,6	10,2	31,0	18,7	14,6	18,1	21,8
Ana Metal Sanayi	26,0	16,5	11,5	15,3	16,3	20,3	28,7	38,4	7,3	24,5	-20,3	-33,0	-33,4	-11,9	-25,6	17,4	28,5	19,6	20,5	21,3	22,5
Makine ve Teçhizat	7,5	1,0	2,4	9,8	5,3	10,2	14,1	11,4	-4,4	7,4	-6,6	-11,2	-6,0	6,4	-6,5	-0,8	-5,1	-11,4	-9,4	-5,4	-1,7
Rafine edilmiş petrol, Kok köm., nükl. Yak	-3,9	5,1	6,9	40,4	12,4	58,3	64,0	61,7	-7,0	40,2	-46,6	-52,7	-47,3	-14,9	-41,9	45,3	43,6	17,0	19,1	29,0	30,4
Motörlü Kara Taşıtı ve Römorklar	8,7	6,9	5,1	10,1	8,6	12,8	12,2	7,5	-8,1	5,6	-6,2	-8,0	-0,9	12,1	-1,4	-0,7	-8,0	-8,9	-4,6	-5,6	3,5
Elektrikli Makina ve Cihazlar	-4,2	-2,2	6,2	12,4	3,5	10,5	11,0	1,9	-10,3	3,0	-12,8	-13,0	-4,7	7,1	-6,3	4,9	3,4	-7,2	-3,8	-0,3	-2,6
Tarım ve Hayvancılık	6,2	8,8	11,3	24,5	13,0	38,6	45,9	39,3	8,5	32,5	-14,3	-25,8	-20,6	-3,9	-16,5	14,2	24,1	19,9	32,5	20,9	40,3
Atık ve hurdalar	31,4	32,4	20,0	25,6	26,2	40,2	64,7	102,4	-0,2	56,2	-34,2	-55,7	-58,9	-13,8	-46,2	20,4	66,1	27,0	30,7	35,8	38,9
Tekstil Ürünleri	5,6	3,5	2,9	5,2	4,2	7,5	8,2	5,5	-0,9	5,0	-2,2	-2,9	-3,9	1,0	-2,3	3,1	3,5	7,1	8,6	6,1	16,2
Radyo, TV, Haberleşme Teçhizatı ve Cih.	5,3	13,7	4,0	12,1	8,7	12,8	1,1	8,6	3,2	5,1	4,6	-8,9	11,8	9,2	9,2	6,0	21,7	-6,9	2,3	3,7	-2,7
Tıbbi ve Optik aletler	3,3	7,4	16,0	2,0	7,3	0,4	3,1	-4,0	-14,3	-4,3	-8,4	-14,7	-7,0	3,8	-7,3	2,1	-2,5	-5,9	-6,5	-2,7	3,7
Plastik ve Kaçuk Ürünleri	9,7	7,1	6,2	14,5	9,6	14,2	15,6	12,7	-2,8	9,7	-5,2	-9,9	-5,3	6,8	-3,6	3,2	0,1	-0,9	2,4	0,6	4,7
Metal Eşya Sanayi (Mak. & Teçh. hariç)	11,1	2,3	1,3	8,7	6,4	13,1	16,4	12,4	-3,3	8,6	-4,1	-5,6	-3,3	10,7	-1,9	-2,4	-7,8	-6,5	-7,3	-4,7	0,9
Kağıt ve Kağıt Ürünleri	11,3	8,3	8,4	11,8	9,9	12,2	13,4	11,8	0,8	9,5	-11,5	-21,0	-23,2	-11,8	-17,4	-2,2	9,7	20,2	17,7	11,4	15,3

Kaynak: TÜİK.

Miktar Endeksi (2003=100, Yıllık % Değişim)

	2007				2007	2008				2008	2009				2009	2010				2010	2011
	I	II	III	IV		I	II	III	IV		I	II	III	IV		I	II	III	IV		
Toplam	10,1	8,3	16,2	16,6	12,8	13,7	4,7	0,4	-22,3	-1,5	-29,4	-18,9	-10,7	13,1	-12,7	23,7	18,3	15,6	26,6	20,5	27,6
Sermaye Mali	-0,5	9,0	20,5	25,2	14,2	24,0	4,3	2,0	-19,1	0,1	-30,5	-16,9	-19,4	-5,6	-18,2	21,9	20,4	33,4	71,2	36,3	53,2
Ara Mali	14,6	10,2	15,4	13,5	13,3	10,1	3,4	-0,2	-24,2	-2,9	-30,9	-20,9	-10,1	16,9	-13,4	24,3	17,6	10,4	17,1	16,4	21,1
Tüketim Mali	-4,0	-7,2	17,0	31,3	8,5	25,6	17,7	3,5	-16,5	5,6	-20,7	-8,3	-3,9	20,8	-3,7	29,4	23,1	29,0	35,4	29,4	39,3
Önemli Fasıllar (ISIC Rev.3'e göre):																					
Kimyasal Madde ve Ürünler	10,4	13,0	12,6	11,9	12,0	9,5	3,6	-0,5	-16,6	-0,9	-16,8	-9,6	9,0	29,5	1,8	27,2	23,3	5,8	11,2	15,8	19,9
Hampetrol ve Doğalgaz	19,3	5,7	2,9	1,0	6,9	2,4	1,7	6,9	-15,2	-1,8	-24,7	-23,9	-20,5	-8,4	-19,5	1,3	7,4	7,0	26,6	10,3	25,4
Ana Metal Sanayi	19,4	9,7	29,4	13,2	18,0	11,0	-2,5	-0,4	-42,9	-7,8	-52,1	-40,4	-33,4	23,3	-32,6	36,5	13,2	8,9	11,7	15,5	29,1
Makine ve Teçhizat	7,9	14,0	14,5	22,3	14,8	13,0	-5,1	-8,0	-25,2	-7,4	-32,0	-22,9	-25,0	-8,7	-21,2	16,4	21,3	51,9	42,5	30,8	45,3
Rafine edilmiş petrol, Kok köm., nükl. Yak	9,2	0,0	21,7	29,5	14,7	5,5	21,3	-7,1	-4,1	4,0	18,7	24,7	40,0	39,7	30,0	11,2	1,9	-6,0	6,5	2,2	-5,9
Motörlü Kara Taşıtı ve Römorklar	-10,8	-11,4	9,9	38,4	5,5	28,0	15,4	0,1	-38,2	-2,7	-56,8	-34,2	-22,5	3,0	-29,6	71,6	36,1	43,8	73,6	54,4	57,9
Elektrikli Makina ve Cihazlar	7,0	33,3	28,3	25,8	23,7	45,2	15,8	7,1	-5,9	13,0	-25,7	-7,4	3,5	14,5	-3,9	38,3	20,0	25,5	20,9	23,6	18,1
Tarım ve Hayvancılık	48,6	60,1	48,1	35,8	47,4	13,4	8,8	-3,9	6,3	6,7	-23,1	-20,2	-7,1	1,9	-13,4	31,0	20,4	13,3	-1,9	16,3	15,9
Atık ve hurdalar	45,9	14,1	0,3	11,9	17,1	2,2	19,7	13,1	-30,7	0,8	-41,3	-25,7	12,4	36,5	-10,5	31,1	19,5	3,7	41,7	22,8	27,0
Tekstil Ürünleri	17,7	27,9	19,9	20,7	21,6	7,4	-7,9	-11,6	-21,4	-8,9	-38,3	-27,4	-5,4	26,1	-12,7	51,1	51,3	24,9	13,3	31,4	21,6
Radyo, TV, Haberleşme Teçhizatı ve Cih.	4,2	7,4	22,2	8,7	10,7	9,7	-4,6	-20,9	-34,0	-13,0	-46,0	-8,5	-14,0	12,1	-20,3	33,1	-11,0	8,4	15,7	11,1	24,3
Tıbbi ve Optik aletler	-2,6	5,1	7,8	28,7	10,0	41,4	23,0	23,7	-3,0	19,5	-26,3	-17,0	-16,9	8,7	-12,6	31,0	26,0	29,6	25,4	26,2	22,2
Plastik ve Kaçuk Ürünleri	6,0	6,6	16,1	16,4	11,1	19,0	7,4	-1,3	-18,4	1,0	-41,2	-26,3	-13,5	12,7	-18,6	52,1	33,9	19,9	15,5	27,6	31,9
Metal Eşya Sanayi (Mak. & Teçh. hariç)	1,5	8,8	9,0	19,4	9,1	30,1	22,3	13,3	-7,5	14,0	-30,2	-25,4	-26,2	-13,8	-23,5	37,0	17,6	28,0	37,5	27,3	22,3
Kağıt ve Kağıt Ürünleri	5,3	15,5	15,9	8,3	11,4	10,5	-1,9	-7,3	-10,7	-2,8	-25,5	-0,9	6,8	24,5	0,6	43,9	22,7	13,1	-0,4	17,5	5,0

Kaynak: TÜİK.

İhracat (milyon ABD doları)

Ocak-Mart dönemi itibarıyla

			Değişim		Katkı	İhracat payı		Endeksler (% artış)	
	2010	2011	%	%	\$	2010	2011	fiyat	miktar
Toplam	26.000	31.468	21,0					11,2	9,0
Sermaye Malı	2.781	3.224	15,9	1,7	443	10,7	10,2	3,3	12,4
Ara Malı	12.523	15.764	25,9	12,5	3241	48,2	50,1	15,0	9,8
Tüketim Malı	10.617	12.397	16,8	6,8	1780	40,8	39,4	8,2	8,1
Diğer	79	83	5,7	0,0	4	0,3	0,3	-	-
Önemli Fasıllar (ISIC Rev.3'e göre):									
Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	3.916	4.219	7,7	1,2	303	15,1	13,4	0,3	7,7
Ana Metal Sanayi	3.113	3.986	28,0	3,4	873	12,0	12,7	24,5	3,3
Giyim Eşyası	2.633	2.976	13,0	1,3	343	10,1	9,5	12,8	0,4
Tekstil Ürünleri	2.408	2.989	24,1	2,2	581	9,3	9,5	18,3	5,1
Makine ve Teçhizat	1.986	2.413	21,5	1,6	427	7,6	7,7	3,4	17,7
Gıda Ürünleri ve İçecek	1.472	1.941	31,9	1,8	469	5,7	6,2	17,8	12,1
Kimyasal Madde ve Ürünler	1.242	1.507	21,3	1,0	265	4,8	4,8	9,9	10,5
Metal Eşya Sanayi (Makine ve Teçhizatı Hariç)	1.106	1.426	28,9	1,2	320	4,3	4,5	5,7	22,2
Plastik ve Kauçuk Ürünleri	1.063	1.425	34,0	1,4	362	4,1	4,5	10,5	21,5
Elektrikli Makina ve Cihazlar	1.037	1.364	31,6	1,3	327	4,0	4,3	10,5	19,2
Rafine Edilmiş Petrol,Kök Köm., ve Nükleer Yak.	821	1.389	69,1	2,2	567	3,2	4,4	24,3	36,0
Metallik Olmayan Diğer Mineral Ürünler	936	928	-0,8	0,0	-8	3,6	2,9	1,3	-2,0
Mobilya	729	915	25,4	0,7	185	2,8	2,9	15,2	9,0
Tarım ve hayvancılık	1.236	1.400	13,2	0,6	163	4,8	4,4	4,8	8,2
Diğer Ulaşım Araçları	360	434	20,5	0,3	74	1,4	1,4	-	-

Kaynak: TÜİK.

İhracat – Ülke Dağılımı (milyon ABD doları)

Ocak-Mart itibarıyla

	2010		2011		%	Katkı	
	Değer	Pay (%)	Değer	Pay (%)		Değişim	%
Toplam	26.000		31.468		21,0		
Avrupa Birliği Ülkeleri (27)	12.488	48,0	15.192	48,3	21,7	10,4	2.704
Diğer Ülkeler	13.021	50,1	15.690	49,9	20,5	10,3	2.669
Avrupa (A.B.Hariç)	2.406	9,3	2.911	9,3	21,0	1,9	505
Kuzey Afrika	1.834	7,1	1.460	4,6	-20,4	-1,4	-374
Yakın ve Orta Doğu	4.944	19,0	6.397	20,3	29,4	5,6	1.453
Diğer Asya	1.985	7,6	2.197	7,0	10,7	0,8	212
Diğer	1.851	7,1	2.724	8,7	47,1	3,4	873
Türkiye Serbest Bölgeleri	491	1,9	586	1,9	19,3	0,4	95
Seçilmiş Ülkeler (İlk 20)							
Almanya	2.595	10,0	3.330	10,6	28,3	2,8	735
İtalya	1.728	6,6	2.106	6,7	21,9	1,5	378
İngiltere	1.536	5,9	1.837	5,8	19,6	1,2	301
İrak	1.257	4,8	1.765	5,6	40,4	2,0	508
Fransa	1.637	6,3	1.647	5,2	0,6	0,0	10
Rusya Federasyonu	898	3,5	1.413	4,5	57,4	2,0	515
A.B.D.	827	3,2	1.111	3,5	34,3	1,1	284
B.A.E.	725	2,8	1.014	3,2	40,0	1,1	290
İspanya	849	3,3	980	3,1	15,5	0,5	131
İran	580	2,2	890	2,8	53,5	1,2	310
Hollanda	558	2,1	764	2,4	37,0	0,8	206
Romanya	593	2,3	670	2,1	13,0	0,3	77
Belçika	489	1,9	643	2,0	31,5	0,6	154
İsrail	506	1,9	580	1,8	14,6	0,3	74
Sudi Arabistan	496	1,9	543	1,7	9,4	0,2	46
Mısır	619	2,4	497	1,6	-19,8	-0,5	-123
Çin	457	1,8	468	1,5	2,4	0,0	11
Polonya	358	1,4	431	1,4	20,4	0,3	73
Azerbaycan	318	1,2	404	1,3	27,1	0,3	86
Suriye	419	1,6	402	1,3	-4,2	-0,1	-17

Kaynak: TÜİK.

İthalat

(milyon ABD doları)

Ocak-Mart dönemi itibarıyla

	2010	2011	Değişim		Katkı \$	İthalat payı		Endeksler (% artış)	
			%	%		2010	2011	fiyat	miktar
Toplam	38.495	56.063	45,6					14,1	27,6
Sermaye Mali	5.426	8.204	51,2	7,2	2.778	14,1	14,6	-1,3	53,2
Ara Mali	27.849	40.259	44,6	32,2	12.410	72,3	71,8	19,3	21,1
Tüketim Mali	5.077	7.259	43,0	5,7	2.182	13,2	12,9	2,6	39,3
Diğer	142	341	139,8	0,5	199	0,4	0,6	-	-
Önemli Fasıllar (ISIC Rev .3'e göre):									
Kimyasal Madde ve Ürünler	6.075	8.209	35,1	5,5	2.135	15,8	14,6	12,6	19,9
Hampetrol ve Doğalgaz	4.790	7.345	53,3	6,6	2.554	12,4	13,1	21,8	25,4
Ana Metal Sanayi	3.833	6.063	58,2	5,8	2.229	10,0	10,8	22,5	29,1
Makine ve Teçhizat	3.074	4.392	42,9	3,4	1.318	8,0	7,8	-1,7	45,3
Rafine edilmiş petrol, Kok köm., nükl. Yak.	2.844	3.495	22,9	1,7	652	7,4	6,2	30,4	-5,9
Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	2.857	4.663	63,2	4,7	1.805	7,4	8,3	3,5	57,9
Elektrikli Makina ve Cihazlar	1.849	2.129	15,1	0,7	280	4,8	3,8	-2,6	18,1
Tarım ve Hayvancılık	1.538	2.501	62,6	2,5	963	4,0	4,5	40,3	15,9
Afak ve hurdalar	1.305	2.303	76,5	2,6	998	3,4	4,1	38,9	27,0
Tekstil Ürünleri	1.249	1.763	41,2	1,3	514	3,2	3,1	16,2	21,6
Radyo, TV, Haberleşme Teçhizatı ve Cih.	1.248	1.510	21,0	0,7	262	3,2	2,7	-2,7	24,3
Tıbbi ve Optik aletler	857	1.086	26,6	0,6	228	2,2	1,9	3,7	22,2
Plastik ve Kauçuk Ürünleri	761	1.052	38,2	0,8	291	2,0	1,9	4,7	31,9
Metal Eşya Sanayi (Mak. & Teçh. hariç)	716	886	23,8	0,4	170	1,9	1,6	0,9	22,3
Kağıt ve Kağıt Ürünleri	698	841	20,5	0,4	143	1,8	1,5	15,3	5,0

Kaynak: TÜİK.

İthalat – Ülke Dağılımı

(milyon ABD doları)

Ocak-Mart it ibarıyla

	2010		2011		%	Katkı	
	Değer	Pay (%)	Değer	Pay (%)		Değişim	%
Toplam	38.495		56.063		45,6		
Avrupa Birliği Ülkeleri (27)	15.065	39,1	21.139	37,7	40,3	15,8	6.074
Diğer Ülkeler	23.222	60,3	34.664	61,8	49,3	29,7	11.443
Avrupa (A.B Hariç)	6.830	17,7	8.738	15,6	27,9	5,0	1.908
Kuzey Amerika	2.417	6,3	4.377	7,8	81,1	5,1	1.960
Yakın ve Orta Doğu	2.958	7,7	5.315	9,5	79,6	6,1	2.356
Diğer Asya	8.608	22,4	12.715	22,7	47,7	10,7	4.107
Diğer	2.409	6,3	3.520	6,3	46,1	2,9	1.111
Türkiye Serbest Bölgeleri	208	0,5	260	0,5	25,0	0,1	52
Seçilmiş Ülkeler (İlk 20)							
Rusya Federasyonu	5.059	13,1	5.762	10,3	13,9	1,8	703
Almanya	3.490	9,1	5.106	9,1	46,3	4,2	1.616
Çin	3.646	9,5	5.007	8,9	37,3	3,5	1.361
A.B.D.	2.170	5,6	4.164	7,4	91,9	5,2	1.994
İtalya	2.146	5,6	3.132	5,6	46,0	2,6	986
İran	1.383	3,6	2.422	4,3	75,1	2,7	1.039
Fransa	1.792	4,7	2.274	4,1	27,0	1,3	483
İspanya	982	2,5	1.465	2,6	49,2	1,3	483
Güney Kore	827	2,1	1.452	2,6	75,5	1,6	625
Hindistan	656	1,7	1.411	2,5	115,3	2,0	756
Ukrayna	903	2,3	1.373	2,4	52,1	1,2	470
İngiltere	992	2,6	1.358	2,4	36,8	0,9	366
İsviçre	446	1,2	1.079	1,9	142,3	1,6	634
Romanya	742	1,9	991	1,8	33,5	0,6	249
Belçika	699	1,8	990	1,8	41,7	0,8	291
Kazakistan	593	1,5	956	1,7	61,2	0,9	363
Japonya	694	1,8	889	1,6	28,0	0,5	194
Polonya	523	1,4	871	1,6	66,5	0,9	348
Hollanda	643	1,7	871	1,6	35,4	0,6	228
Suudi Arabistan	318	0,8	831	1,5	161,2	1,3	513

Kaynak: TÜİK.

Hizmetler Hesabı
 (milyon ABD doları)

	2010				2010	2011 I
	I	II	III	IV		
Hizmetler hesabı	859	2.750	7.402	3.405	14.416	1.056
Toplam gelir	4.929	7.833	12.318	8.734	33.814	5.838
Toplam gider	-4.070	-5.083	-4.916	-5.329	-19.398	-4.782
Taşımacılık	-17	-72	508	38	457	-158
Gelir	1.633	2.213	2.620	2.281	8.747	1.798
Gider	-1.650	-2.285	-2.112	-2.243	-8.290	-1.956
Navlun	-462	-691	-797	-779	-2.729	-752
Gelir	756	835	671	861	3.123	786
Gider	-1.218	-1.526	-1.468	-1.640	-5.852	-1.538
Diğer Taşımacılık	445	619	1.305	817	3.186	594
Gelir	877	1.378	1.949	1.420	5.624	1.012
Gider	-432	-759	-644	-603	-2.438	-418
Turizm	1.423	3.389	7.269	3.900	15.981	1.904
Gelir	2.413	4.559	8.575	5.260	20.807	3.100
Gider	-990	-1.170	-1.306	-1.360	-4.826	-1.196
İnşaat hizm.	211	209	175	264	859	102
Finansal hizm.	-52	-78	-63	-49	-242	-245
Gelir	116	121	96	149	482	107
Gider	-168	-199	-159	-198	-724	-352
Sigorta hizm.	-134	-92	-94	-155	-475	-125
Gelir	162	177	178	195	712	231
Gider	-296	-269	-272	-350	-1.187	-356
Diğer Hizmetler	-572	-606	-393	-518	-2.089	-510
Gelir	394	554	674	660	2.282	412
Gider	-966	-1.160	-1.067	-1.178	-4.371	-922

Kaynak: TCMB.

Turizm İstatistikleri

	2010				2010	2011 I
	I	II	III	IV		
Turizm Gelirleri (milyon ABD doları)	2.413	4.559	8.575	5.260	20.807	3.100
Çıkış yapan yabancı ziyaretçiler (bin kişi)	3.107	7.638	11.742	6.023	28.511	3.599
ortalama harcama (ABD doları)	559	480	550	618	546	622
Çıkış yapan v atandaş ziyaretçiler (bin kişi)	645	736	2.119	1.017	4.517	799
ortalama harcama (ABD doları)	1.048	1.212	1.001	1.514	1.158	1.077
Turizm Giderleri (milyon ABD doları)	990	1.169	1.306	1.360	4.826	1.196
Giriş yapan v atandaş ziyaretçiler (bin kişi)	1.294	1.712	1.837	1.714	6.557	1.647
ortalama harcama (ABD doları)	765	683	711	794	736	727

Kaynak: TÜİK, TCMB.

Gelir Hesabı
(milyon ABD doları)

	2010				2010	2011
	I	II	III	IV		
Gelir Hesabı	-2.319	-1.699	-1.657	-2.148	-7.823	-2.978
Ücret Ödemeleri (net)	-27	-30	-35	-38	-130	-39
Yatırım Geliri (net)	-2.292	-1.669	-1.622	-2.110	-7.693	-2.939
Toplam gelir	1.308	795	1.066	761	3.930	1.041
Toplam gider	-3.600	-2.464	-2.688	-2.871	-11.623	-3.980
Doğrudan Yatırımlar	-665	-621	-458	-1.122	-2.866	-1.519
Gelir	114	29	13	22	178	34
Gider	-779	-650	-471	-1.144	-3.044	-1.553
Portföy Yatırımları	-341	100	-295	45	-491	-599
Gelir	976	523	758	401	2.658	775
Gider	-1.317	-423	-1.053	-356	-3.149	-1.374
Diğer Yatırımlar	-1.286	-1.148	-869	-1.033	-4.336	-821
Faiz geliri	218	243	295	338	1.094	232
Faiz gideri	-1.504	-1.391	-1.164	-1.371	-5.430	-1.053
Uzun vade	-1.439	-1.316	-1.075	-1.281	-5.111	-955
Merkez Bankası	-65	-61	-49	-60	-235	-56
Genel Hükümet	-332	-207	-183	-237	-959	-198
Bankalar	-203	-169	-169	-282	-823	-121
Diğer Sektör	-839	-879	-674	-702	-3.094	-580
Kısa vade	-65	-75	-89	-90	-319	-98

Kaynak: TCMB.

Dış Finansman İhtiyacı ve Finansman Kaynakları
(milyar ABD doları)

	2010				2010	2011 I
	I	II	III	IV		
Finansman İhtiyacı	-22,2	-25,1	-23,7	-34,7	-105,7	-20,8
Cari İşlemler Dengesi (Cari Transferler Hariç)	-10,3	-11,1	-10,9	-17,5	-49,8	-22,6
Borç Senedi ve Kredi Geri Ödemeleri	-11,7	-12,7	-9,5	-12,0	-45,9	-8,8
Borç Senetleri (Yurtdışı)	-1,4	-1,2	0,0	0,0	-2,6	-1,0
Uzun Vadeli Krediler	-10,3	-11,5	-9,5	-12,0	-43,3	-7,8
Ticari Krediler	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,2	-0,1
Merkez Bankası	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
(IMF)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Genel Hükümet	-0,5	-1,7	-1,2	-1,9	-5,3	-1,0
(IMF)	0,0	-0,7	-0,7	-0,8	-2,2	-0,5
Bankalar	-1,3	-0,7	-2,5	-2,2	-6,7	-1,3
Diğer Sektörler	-8,4	-9,0	-5,8	-7,9	-31,0	-5,5
Diğer Varlıklar (- artışa işaret etmektedir) 1/	-0,2	-1,3	-3,3	-5,2	-10,0	10,6
Finansman Kaynakları	22,2	25,1	23,7	34,7	105,7	20,8
Cari Transferler	0,3	0,3	0,4	0,4	1,3	0,4
Sermaye Hesabı	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0
Doğrudan Yatırımlar (Net)	1,1	1,1	2,0	3,1	7,3	3,0
Hisse Senetleri (Net)	0,6	0,2	1,8	0,9	3,5	-1,3
Borç Senetleri ve Krediler	12,1	19,4	16,3	25,2	73,0	25,3
Borç Senetleri	4,4	5,2	6,0	3,2	18,8	10,9
Yurtiçi (Net)	1,4	3,2	4,0	2,4	10,9	6,6
Yurtdışı	3,0	2,0	2,0	0,9	7,9	4,3
Uzun Vadeli Krediler	7,4	10,1	8,7	12,6	38,9	10,8
Ticari Krediler	0,1	0,1	0,0	0,1	0,3	0,0
Merkez Bankası	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
(IMF)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Genel Hükümet	0,9	2,2	1,6	1,9	6,6	0,6
(IMF)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bankalar	0,9	1,3	2,2	3,3	7,7	2,5
Diğer Sektörler	5,5	6,5	4,9	7,3	24,2	7,7
Kısa Vadeli Krediler (Net)	0,3	4,0	1,7	9,4	15,4	3,6
Ticari Krediler	-0,2	0,6	-0,5	2,1	2,0	-0,4
Merkez Bankası	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Genel Hükümet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bankalar	0,2	3,1	1,8	6,9	12,0	3,5
Diğer Sektörler	0,3	0,4	0,3	0,4	1,4	0,5
Mevduatlar (Net)	4,9	4,5	2,5	1,8	13,8	-5,8
Diğer Yükümlülükler	0,0	0,2	0,3	0,0	0,5	0,0
Net Hata ve Noksan	1,5	-0,8	2,1	2,9	5,6	4,3
Bankalar Efektif ve Mevduatı 2/	2,6	5,5	0,8	4,7	13,6	-1,3
Rezer Varlıklar 2/	-0,9	-5,2	-2,4	-4,3	-12,8	-3,9

Kaynak: TCMB.

1/ Bankaların Döviz Varlıkları hariç

2/- artışa işaret etmektedir.

Ödemeler Dengesi Borç Yaratıcı ve Borç Yaratmayan Akımlar
(milyar ABD doları)

	2010				2010	2011
	I	II	III	IV		
A) Cari İşlemler Dengesi	-10,0	-10,8	-10,5	-17,1	-48,4	-22,1
B) Sermaye ve Finans Hesapları	8,5	11,6	8,5	14,2	42,8	17,8
Sermaye Hesabı	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0
Finans Hesapları	8,5	11,6	8,5	14,2	42,9	17,8
Varlıklar	1,9	3,7	-2,8	-1,0	1,8	8,4
Doğrudan Yatırımlar	-0,4	-0,5	-0,3	-0,5	-1,8	-0,9
Portföy Yatırımları	-1,0	0,2	-1,1	-1,5	-3,5	0,8
Diğer Yatırımlar	3,4	4,0	-1,4	1,1	7,1	8,5
Yükümlülükler	7,5	13,1	13,7	19,6	53,9	13,4
Borç Yaratmayan İşlemler	2,1	1,9	4,4	4,5	12,9	2,7
Doğrudan Yatırımlar 1/	1,5	1,6	2,4	3,6	9,0	4,0
Portföy Yatırımları/Hisse Senetleri	0,6	0,2	1,8	0,9	3,5	-1,3
Diğer Yatırımlar/Diğer Yükümlülükler 2/	0,0	0,2	0,3	0,0	0,5	0,0
Borç Yaratıcı İşlemler	5,4	11,2	9,3	15,1	41,0	10,6
Portföy Yatırımları/Borç Senetleri	3,0	4,0	6,0	3,2	16,1	9,9
Ticari Krediler	-0,2	0,6	-0,5	2,2	2,1	-0,5
Krediler	-2,3	2,1	1,3	7,9	8,9	7,0
Mevduatlar	4,9	4,5	2,5	1,8	13,8	-5,8
Diğer Yatırımlar/Diğer Yükümlülükler 2/	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rezerv Varlıklar	-0,9	-5,2	-2,4	-4,3	-12,8	-3,9
C) Net Hata ve Noksan	1,5	-0,8	2,1	2,9	5,6	4,3

Kaynak: TCMB.

1/ Doğrudan Yatırımlar içerisinde yer alan "Diğer Sermaye", Borç Yaratıcı İşlemler altındaki Krediler kaleminde gösterilmektedir.

2/ Uluslararası Para Fonu (IMF) tarafından 2009 Ağustos ve Eylül aylarında IMF üyesi ülkelere, Fon'daki kotalarına paralel olarak SDR tahsisatı yapılmıştır. Buna göre, Türkiye'ye tahsis edilen SDR karşılığı 1.497 milyon ABD doları, ödemeler dengesi istatistiklerinde "Finans Hesapları" altında "Diğer Yatırımlar / Diğer Yükümlülükler" ve "Rezerv Varlıklar / Resmi Rezervler / Döviz Varlıkları" kalemleri altında kaydedilmiştir.

Uluslararası Yatırım Pozisyonu (milyar ABD doları)

	2007	2008	2009	2010	2011 I
Uluslararası Yatırım Pozisyonu, net	-314,9	-201,5	-278,6	-356,5	-364,3
Varlıklar					
Yurt dışında doğrudan yatırımlar	12,2	17,8	22,3	24,1	25,1
Portföy yatırımları	2,0	2,0	1,9	2,3	2,3
Hisse senetleri	0,1	0,1	0,2	0,4	0,4
Borç senetleri	1,9	1,9	1,7	1,9	1,9
Diğer yatırımlar	76,7	90,1	79,2	70,3	73,0
Ticari krediler	10,3	8,6	9,5	10,8	11,0
Krediler	1,8	2,4	2,7	2,7	3,0
Efektif ve Mevduatlar	62,3	76,9	64,6	54,3	56,4
Bankalar	31,8	43,7	37,1	22,7	24,9
Yabancı para	31,8	40,4	34,4	20,2	21,6
Türk lirası	n.a.	3,4	2,7	2,5	3,2
Diğer sektörler	30,5	33,2	27,5	31,6	31,5
Diğer varlıklar	2,3	2,3	2,4	2,5	2,5
Merkez Bankası	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Genel Hükümet	0,8	0,8	0,9	1,0	1,0
Rezerv varlıklar	76,4	74,2	74,8	86,0	92,2
Parasal altın	3,1	3,2	4,1	5,3	5,4
Özel Çekiş Hakları	0,1	0,0	1,5	1,5	1,5
IMF nezdinde rezerv varlıklar	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Yabancı Para	73,1	70,8	69,0	79,1	85,1
Döviz varlıkları ve mevduatlar	5,4	4,1	5,1	7,8	9,7
Menkul kıymetler	67,7	66,8	63,9	71,3	75,4
Yükümlülükler					
Yurt içinde doğrudan yatırımlar (*)	154,0	80,2	143,6	181,7	186,9
Portföy yatırımları	120,6	68,8	91,2	118,4	125,9
Hisse senetleri	64,2	23,2	47,2	61,5	57,9
Borç senetleri	56,4	45,6	43,9	56,9	68,0
Bono ve tahviller	56,4	45,6	43,9	56,9	68,0
Genel Hükümet	56,4	45,6	43,9	55,5	65,7
Yurt içi	32,2	20,4	21,1	32,7	38,7
Yurt dışı	24,3	25,2	22,9	22,8	27,0
Bankalar	0,0	0,0	0,0	1,1	2,1
Diğer Sektörler	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
Diğer yatırımlar	207,6	236,6	222,1	239,1	244,0
Ticari krediler	21,5	22,6	21,6	23,4	23,2
Diğer sektörler	21,5	22,6	21,6	23,4	23,2
Uzun vade	0,4	0,6	0,5	0,6	0,5
Kısa vade	21,1	22,0	21,1	22,8	22,7
Krediler	159,5	182,0	166,1	168,9	178,8
Merkez Bankası	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
IMF kredileri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diğer uzun vade	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kısa vade	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Genel Hükümet	30,1	33,5	34,7	35,9	36,4
Uzun vade	30,1	33,5	34,7	35,9	36,4
Kısa vade	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bankalar	39,1	40,1	35,4	47,5	52,9
Uzun vade	31,5	30,6	29,1	29,4	30,8
Kısa vade	7,5	9,5	6,3	18,1	22,1
Diğer sektörler	90,4	108,5	96,0	85,5	89,5
Uzun vade	89,0	106,7	95,0	83,3	86,9
Kısa vade	1,4	1,8	1,0	2,2	2,7
Mevduatlar	26,6	32,0	32,8	45,3	40,5
Merkez Bankası	15,8	14,1	13,3	11,8	12,3
Bankalar	10,8	17,9	19,5	33,5	28,2
Yabancı para	7,0	10,0	10,8	15,9	15,6
Türk lirası	3,8	7,9	8,8	17,6	12,6
Diğer yükümlülükler (**)	0,0	0,0	1,5	1,5	1,5

Kaynak: TCMB

(*) Gösterge niteliğindeki aylık yurt içi doğrudan yatırım stokları yıl sonu verilerinin piyasa fiyatları ve kur değişimleri dikkate alınarak yeniden değerlendirilmesi ve ödemeler dengesi istatistiklerinde yer alan akım verilerinin ilave edilmesiyle hesaplanmaktadır.

(**) Uluslararası Para Fonu (IMF) tarafından Türkiye'ye tahsis edilen tutarlar bu kalemdedir.